

“Luni” este o revistă internă gratuită a studenților la Filosofie. Ea apare bilunar, în ziua de luni.

Participarea cu articole este voluntară, nici un alt drept sau responsabilitate nu este transferat între revistă și autori cu excepția dreptului revistei de a publica materialul.

Echipa de redacție selectează spre publicare materialele propuse de oricine și le ordonează. Ședințele echipei de redacție sunt deschise, joi la 18.00 (înaintea datei de luni de publicare)

Vă rugăm, nu acuzați revista ca întreg, trimiteți o replică / un articol la revista@filos.ro.

Pentru discuții online și accesul la toate materialele propuse spre publicare: <http://groups.yahoo.com/revistafilosofie>. Versiunea electronică apare simultan la <http://revista.filos.ro>

Așteptăm articolele studenților și profesorilor interesați la revista@filos.ro împreună cu numele și datele de contact

Recomandări pentru articolele trimise:

-format DOC, RTF, TXT în atașament
-diacritice reale (ă nu â)
-fără tehnoredactare
-poza autorului (dacă se dorește) JPG, GIF, BMP

proiect realizat cu sprijinul:

filos

Asociația Studențească pentru Filosofie și Societate

Interviu “Despre rosturile filosofiei” realizat de Victor Gelan

Alexander Baumgarten:

“Vă amintiți cum se încheia Ciurma lui Camus? Doar medicul care privea de la fereastră mulțimea euforică și dispusă să uite teroarea molimei știa că germenii acesteia sălășluiesc în cearceafuri până ce își vor găsi cumva purtătorii. Ideea lui Platon din Parmenide și ideea lui Camus mi se par analogice și îmi conferă portretul sinelui lărgit al filosofului.”
paginile INT 2-3

Recomandări

Eseu
Ne trebuie hârtie !
de Raluca Pop
STUD / 5

Rubrică
Conceptul de la pagina 8: Ființa
de Gheorghe
Ștefanov
ESEU / 8

Povestire
Cercul de filosofie și hermeneutică!
de A. I. Macovei
LIT / 10

Sebastian Grama
LIT / 9
Manuela Stoicescu
PRINC / 6
Marian Călborean
ESEU / 8
Paul Mihalache
LIT 11-12

Următorul număr va apărea pe 23 ianuarie 2006. Articolele sunt așteptate la revista@filos.ro, până pe 18 ianuarie. Pe 19 ianuarie, la 18.00, are loc ședința de redacție.

Ediție specială în numărul 6: Referatele studenților. Ediție dedicată povestirilor scrierii referatelor, perlelor din referate. Până atunci, fără ediție specială.

Conține 3 fascicule,
12 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-Interviu: 2-3

-Viață studențească: 4-5

STUDII ȘI ESEURI

(pag. 7-8)

LITERATURĂ

(pag. 9-12)

Editorial de
Ruxandra Apetrei
duti_17@yahoo.com

Despre revista "Luni"

în special despre întâlnirile de redacție.

Întâlnirile de redacție au loc în fiecare joi, la ora 18:00. Cu toate că acestea sunt, după cum se știe, deschise și mai mulți studenți și-au anunțat prezența, participanții de până acum nu au fost decât membrii redacției. Totuși, acest lucru facilitează cu mult derularea votului, pentru că așa se decide cu privire la textele primite.

Echipa își rezervă minimul drept de a respinge articolele care dacă ar fi publicate ar aduce prejudicii atât revistei cât și autorilor, din motive precum: inconsistența informației, formulări neclare sau pur și simplu neatrăgătoare, neadecvarea temei propuse cu specificul revistei. În general, se pornește de la premisa că toate articolele vor fi publicate. Drept pentru care, întrebarea pusă pentru fiecare text în parte nu poate fi, simplu: "Cine e pentru și cine e împotriva publicării?" Avem reale probleme de formulare dar în final, conducătorul discuției ridică fiecare text în parte cu mâna dreaptă întrebând: "Cine e împotriva respingerii?", "Cine e pentru respingere?" și, în mod firesc: "Cine e împotriva abținerii?" Concluzia acestui paragraf e aceea că redacția își recunoaște pe deplin limitele (pe lângă drepturi), autoritatea ei nefiind impusă decât cel mult asupra revistei ca produs final, și nicidecum asupra articolelor primite.

Numărul prezent al revistei *Luni* nu are ediție specială, cu toate că tema propusă în numărul trecut ("Paradoxuri filosofice") ar fi putut incita mințile tinerilor filosofi la ilustrări dintre cele mai alese ale ei. Sau poate că nu. Ne mai putem explica lipsa articolelor și prin faptul că vacanța se vrea a fi o întrerupere a tuturor activităților legate de facultate și de filosofie. Or, dacă am fi fost copleșiți de numărul textelor primite, ne-am fi aflat într-o situație întrucâtva paradoxală, nu? De unde putem deduce o a treia explicație pentru lipsa articolelor pe această temă: nouă nu ne plac paradoxurile sub nici o formă de prezentare.

Așteptăm contraexemple precum și propuneri pentru ediții speciale nu doar viitoare ci și încununate de succes: revista@filos.ro sau, bineînțeles, următoarea ședință de redacție din 19 ianuarie 2006 !

|Rafael-Primul mișcător-Stanza della Segnatura

Luni

Nr. 3

9 Ianuarie 2006

— Revista deschisă a studenților în Filosofie
Versiunea electronică <http://revista.filos.ro>

Alexander Baumgarten în interviu: Despre rosturile filosofiei

Rep: *Plecând de la ideea că orice activitate este (făcută) în vederea a ceva, are un scop determinat, cum ați putea rezuma scopul tuturor încercărilor filosofice? Cu alte cuvinte, filosofia este făcută în vederea a ce (pentru că nu mergi pentru a merge, ci mergi pentru a ajunge undeva)?*

A.B.: Ba da, cred că uneori mergi pentru a merge. Vreau să spun că există în viața noastră acte care își conțin scopul și care ne provoacă plăcere în clipa desfășurării lor, altele care nu își conțin scopul, ci tind mereu spre el. Aceasta nu este un simplu dat al vieții noastre, ci el este și o moștenire culturală scindată și, probabil, tensionantă în istoria omului occidental: pe de o parte, moștenirea greacă peripatetică a pledat fervent pentru orientarea omului în planul acțiunilor care își conțin scopul (Aristotel indica actele de reflecție intelectuală și viața politică drept sursă a unor asemenea plăceri, și credea că omul deplin trebuie să depășească toate activitățile trudnice, pentru că ele nu îi oferă niciodată posesia scopului, ci ele revin natural agriculturului supus legilor cosmice, pe când cetățeanul le poate evita, prefăcând truda în răgaz); pe de altă parte, tradiția platoniciană și ulterior, cea creștină, au orientat omul spre acte care nu își conțin scopul, fixând condiția omului drept etern călător în această lume. Aristotel a creat, pentru a-și sprijini ideea, admirabila

doctrină a răgazului, în vreme ce Augustin a creat celebra deosebire dintre statutul omului

“Doar medicul care privea de la fereastră germeii acesteia sălășluiesc în

călător și a celui aflat în patrie. V-am amintit această deosebire tradițională pentru a vă arăta că filosofia este făcută și pentru ea însăși, și pentru altceva, iar buna instalare în spiritul ei înseamnă asumare necontradictorie a ambelor tradiții, care sunt deopotrivă surse ale culturii occidentale: dacă gândirea nu își are satisfacția în ea însăși, am fi abandonat-o demult, dacă ea s-ar fi închis în sine, ar fi părut inutilă oponentilor ei. Mai degrabă, ca să folosesc o sintagmă a neoplatonismului latin, ea este *diffusivum sui*: prin propria ei viață orientată spre sine, ea pune altora la dispoziție mecanismele gândirii critice.

Rep: *De unde nevoia de a face filosofie? E doar o puternică dorință de a cunoaște? Demersul filosofic poate fi privit ca o simplă delectare, o plăcere intelectuală, un hobby? Sau o necesitate? (interioară/exterioară).*

A.B.: Vă mărturisesc că aici, pentru a vă răspunde, trebuie să ne lămurim o chestiune prealabilă: putem ști ce natură are nevoia de filosofie dacă știm cine filosofează. Poți filosofa pentru că te-ai trezit, netam nesam, între lucruri care ți-au atras atenția și pentru că nu ai ceva mai bun de făcut: filosofia poate fi, firavă și candidă, un hobby al colecționarului de cărți bune. Dar poți începe pentru că întâmplarea ți-a adus o carte, un chip, o imagine sau o propoziție care par că vin de altundeva, din alt orizont decât cel ferm stabilit și neproblematic. Poți începe pentru că te-ai infiorat în fața cruzimii și a terorii al căror sens îți scapă, sau poți începe fiindcă ești student și simți că mediul vieții tale este incomplet, că te-ai născut într-o cultură fără cărți, că profesorii tăi sunt mai nepregătiți ca tine, că laudata tradiție din care vii e o găunoșenie stearpă. Să ne rezumăm la aceste exemple, căci între ele sunt două lucruri comune: în toate există o formă de „trezire” și în toate apare sentimentul presant că lucrurile pot fi altfel decât vezi că sunt. Dar mai e ceva: în fiecare din aceste exemple, pe care le-am așezat gradual, cel care începe să aibă parte de reflecție are un „sine largit” (pentru a folosi expresia consacrată a lui Noica) care crește gradual: cultivatorul de hobby are un sine mic, fericitul pus în fața unei cărți sau a unui chip frumos simte că „îi crește inima”, iar conștiința culturală a unei vinovății politice sau a unei turpitudini culturale îți lărgeste sinele și înțelegi că „ești altul”, ești tu cu tradiția ta, cu profesorii tăi, cu instituțiile tale, cu cultura ta. Această lărgire înseamnă asumarea unui spațiu care nu mai este nici obiectiv, nici subiectiv, care ești tu întrucât ești altele. La nivelul sinelui mic, filosofia poate fi o toană; la nivelul sinelui mare, filosofia e formă de supraviețuire și bunăstare. Simplu spus, cu cât sinele crește, cu atât filosofia e mai necesară.

Rep: *Ce ne puteți spune despre filosofia văzută de o (simplă) activitate intelectuală, ca o discutare “din fotoliu”, a unor problematici fundamentale în comparație cu filosofia privită ca deplină angajare a celui ce o practică, chiar ca un mod de viață? (aici nu e vorba de nici un fel de “trairism”, ci pur și simplu de a trăi în conformitate cu anumite principii filosofice).*

A.B.: Permiteți-mi să schițez un răspuns din perspectiva unor tradiții culturale asumate. Să

ne gândim că suntem de acord să numim filosofie toate activitățile de care vorbiți, dar, de obicei, să le plasăm în epoci diverse. Filosoful grec e filosof dacă își trăiește principiile (să ne amintim minunata carte dedicată acestei idei de Pierre Hadot), universitarul medieval e filosof dacă își dispută principiile, le predă și le examinează atent alternativele și opozițiile (și îmi amintesc aici de răspunsul pe care Alain de Libera l-a dat lui Pierre Hadot, tot în forma unei cărți), umanistul e filosof dacă stă în fotoliu și scrie altora scrisori într-o frumoasă Europă unită a literelor (cum îl descria cu decenii în urmă Jacques le Goff), continentalul e filosof dacă știe să își asume tradițiile gândind responsabil principiile acestora, universitarul american e filosof dacă știe să identifice consecințele practice ale unor principii bine formulate. Toate acestea sunt, în general, filosofie, și nu cred că ne poate duce la vreun câștig intelectual eliminarea vreunei ipostaze. Important este să înțelegem ce anume unește aceste experiențe. Nu știu, nu sunt sigur, dar cred că este vorba de un principiu pe care l-aș numi „puterea alternativei”, pe care l-am și sugerat mai sus: continuăm să filosofăm cât timp suntem instalați într-o poziție de posibilitate absolută față de ideile noastre; aceasta înseamnă să nu ne părească niciodată conștiința că lucrurile pot sta cu totul altfel decât le constatăm sau le stabilim.

Să nu mă înțelegeți greșit, nu e vorba deloc de un relativism al valorilor, ci de instalarea conștiinței într-un loc de unde „se vede” câmpul posibilităților absolute, cam așa cum sugera Platon în primele părți din dialogul *Parmenide*, când spune că adevărata experiență a filosofiei înseamnă analiza consecințelor tuturor ipotezelor pe care logica noncontradiției le permite. Cred că acesta este câmpul libertății absolute a filosofului: a ști că totul poate fi oricând altfel. Epistemologic, principiul este util, hermeneutic și istoric, el este fecund. Dar cel mai interesant este în aplicație etică: a asuma alternativa absolută înseamnă a te responsabiliza complet, deoarece judecata morală devine pentru totdeauna ipotetică și decizia îți aparține integral. Concret: experiența terorii comuniste și a tipului de om pe care ea l-a creat te pune în fața unei judecăți morale: conștiința alternativei înseamnă să îți privești semenul în ochi și să înțelegi că, oricât de mult ar frecventa stabilimentele democrației și societății de consum, el este oricând capabil de recidivă, că posibilitatea e dată și că doar tu, instalat în câmpul posibilității absolute, o mai poți sesiza și mai poți decide să pledezi pentru ceea ce crezi că este moralitatea. Vă amintiți cum se încheia *Ciuma* lui Camus? Doar medicul care privea de la fereastră mulțimea euforică și dispusă să uite teroarea molimei știa că germeii acesteia sălășluiesc în cearceafuri până ce își vor găsi cumva purtătorii. Ideea lui Platon din *Parmenide* și ideea lui Camus mi se par analogice și îmi conferă portretul sinelui largit al filosofului.

Mi se va spune: principiul propus este unul ateu? Da, dar într-o manieră specială. Evident, a decide din perspectiva alternativei absolute nu implică ancorarea principiilor morale în natura divină. A gândi înseamnă a nu decide tu însuși ce ar spune transcendentul despre ceea ce crezi, ci a fi pregătit de orice dialog, oricând. Nu polemizez cu marile eforturi

mulțimea euforică și dispusă să uite teroarea molimei știa că cearceafuri până ce își vor găsi cumva purtătorii”

contemporane de conciliere a teologiei cu filosofia ca doi piloni centrali ai construcției modernității, cu tipul de intelectual foarte prezent în viața noastră publicistică, a cărui siguranță încruntată și dogmatică pune deoparte gândirea critică în numele unui fals dogmatism și pietism care ne accelerează inutil trăirile. Filosoful e într-o situație paradoxală aici care mă fascinează, vă mărturisesc: el este la maximă distanță față de fermitatea și siguranța de sine a posesorului conștiinței religioase și, de aceea, este cel mai receptiv la natura inefabilă.

Am să reiau o întâmplare al cărei subiect am fost cu mai mult timp în urmă: la o festivitate academică între teologi, un episcop a povestit anecdota însetatului: în deșert, omul însetat îl întâlnește pe vânzătorul de cravate, căruia îi refuză oferta, după care ajunge, în final, la oaza unde distribuția apei pretindea o ținută obligatorie. Morala teologului: ascultă semnele aparent absurde pentru a putea fi ales. Anecdota nu mi-a prea plăcut, ea mă excludea, cu atât mai mult cu cât filologul și istoricul de lângă mine aveau cravata la care eu renunșasem, exasperat de căldura de câmpie a finalului de an academic. Mi-a venit rândul și am propus auditorilor o altă morală: doar filosoful are rolul maximei îndoieli și suspiciunii, de aceea doar el ne apare fără cravată, pentru că este cel mai nechemat, este adevăratul *rest* al oricărei forme de instituționalizare: sărac în certitudini și mereu nesigur de ceea ce este dat, precar în soluții și marginal, doar el poate fi martorul atent al marilor alternative la chemarea cravatei (să-i spunem pompos) ontofanice.

Rep: Poate fi privită opera filosofică în mod total independent de cel care a generat-o? Orice filosofie ascunde în spate un filosof, orice operă un autor: putem opera o separație completă între operă și autor (putem lua un text și să-l punem în cu totul alte cadre pentru a-l reinterpretă din perspectiva unui demers hermeneutic)?

A.B.: Da, cred că putem privi independent de creatorul ei o operă, cel puțin într-un caz. Aceasta pentru că istoria filosofiei ne pune în fața unor situații care au funcționat în felul acesta și care doar așa mai pot fi înțelese. De pildă, tratatul *Despre suflet* al lui Aristotel, care a întemeiat filosofii diverse ale subiectivității după cum a fost el comentat de către greci, arabi sau latini. La fel *Isagoga* lui Porfir, anonimul arab *Liber de causis* sau *Hebdomade* lui Boethius. În ele autorul nu există, ci valoarea textelor, cel puțin pentru Evul mediu latin, este dată de noile coerențe ale interpreților prin care istoria gândirii trăiește. O altă întrebare este dacă principiul este aplicabil pentru textele modernilor. Nu aș vrea să generalizez, dar sunt spații unde efectele unei filosofii contează independent de autorul lor. De pildă, consecințele marxismului sau ale psihanalizei sunt la fel de importante ca asocierea lor cu autorul lor. Depinde, vă repet, de ce vreți să spuneți prin „autor”; suma unor experiențe, calități sau vicii, evenimente sau privații individuale? Ele pot explica, eventual, condițiile genezei unei opere, dar nu pot influența evaluarea ei sub nici o formă, de vreme ce această evaluare aparține unui context cultural mai larg. De aceea, mai important ar fi să vorbim de sinele lărgit al unui autor, ceea ce ne-ar putea învăța mai mult despre sensul operei sale.

Rep: Se mai poate filosofia constitui azi într-o

direcție de orientare, într-un fir călăuzitor în imensul labirint al domeniilor de cunoaștere, de interogare asupra omului, asupra lumii, asupra culturii și societății, asupra sensului, asupra vieții?

A.B.: Cred că din cele de mai sus reiese limpede cum este, eventual, cu puțință acest lucru. Permiteți-mi să examinez doar o parte a întrebării dumneavoastră, care mă atrage mai mult: oare când decade filosofia din formă de meditație asupra sensului în ideologie? Vă dați seama, întrebarea dumneavoastră instalează filosofia între două extreme: între o meditație care nu dă nimănui nici o orientare (să o numim „filosofia-hobby”, amintind că am crezut mai sus că ea aparține celui mai îngust și mai individual sine) și una directoare de conștiințe, posesoare a soluțiilor și substitut al meditației fiecăruia dintre noi (ceea ce noi numim ideologie). Dacă între aceste extreme putem defini un spațiu intermediar, el poate fi doar al unei filosofii care sugerează fără să persuadeze, care nu este posesoare a soluțiilor, dar prin a cărei frecventare îți poți obține soluția. Granița este greu de definit, dar extremele sunt recognoscibile și pomenirea lor este mai utilă decât pledoaria pentru transformarea filosofiei într-un fir călăuzitor al sensului.

Rep: În ce măsură este filosofia o activitate pur individuală? Poate ea să se constituie ca atare și să se lipsească de dialog?

A.B.: Așa cum mă întrebați, riscăm să rămânem la un nivel general de laudabil elogiu al dialogului. E mai interesant însă să reflectăm la condițiile românești ale acestei probleme. De când există filosofie românească, cele mai importante evenimente ale ei s-au consumat în efortul epuizant al unor personalități (numite, din acest motiv „mari”) de a se substitui unor instituții care nu funcționau sau nu existau. De aceea, noi am trăit mult timp cu mitul marilor filosofii individuale, create poetic în clipe de mare inspirație. Or, nu cred că aceasta este imaginea acceptabilă, unică și completă asupra vieții filosofice actuale. În România, învățământul filosofic este precar, sistemul liceal disprețuiește filosofia în favoarea literaturii române (unde ideologia națională se camuflează mult mai bine) și a religiei (augmentată disproporționat față de alte domenii), universitățile practice o filosofie unde performanța nu are criterii ferme (altminteri nu am produce secții de filosofie în orașe unde nu există mari biblioteci, numai în baza speranței că geniile se vor produce spontan), apoi Academia Română nu a dat un program coerent și universalist de cercetare filosofică în ultimele decenii; cel mai bine stăm, cred, la nivelul editurilor, unde filosofia este reprezentată peste puterea noastră de cumpărare.

De aceea, filosofia ar trebui să însemne azi cercetare performantă, mari biblioteci și traducerea marilor texte în limba comunității capabile să le discute, ea înseamnă colectivul de cercetare și universitatea în care geniul nu acoperă deloc speranța comunităților academice. Sunt victorii pe care le poate obține cavalerul singuratic, și victorii pe care numai falanga cu membrii egali și bine înarmați le poate împărtăși: rămâne să

vedem dacă „ceasul cultural” în care trăim și distribuția tradițiilor filosofice ne dispune la un tip sau altul de luptă cu ideile.

Rep: Poate cineva să se ocupe de filosofie și să fie și activ din punct de vedere social într-un mod reușit?

A.B.: Nu știu și nu cred că există vreo regulă generală. Heloise îi scria lui Abelard că viața intelectuală și cea privată ar putea fi concurente, Augustin a fost episcop iar Heidegger a trăit o mare iubire. Așadar, nu știu să răspund la această întrebare. Dar am constatat ceva foarte interesant, un fel de patologie a spiritului filosofic: concentrat asupra lumii propriilor idei, spiritul nepregătit îndeajuns se poate simți atât de singur și de autocrat în această lume încât simte permanent tentația supradimensionării eului, într-un sens profund nefast. E clipa când ai sentimentul propriei măreții fiindcă îți ești ție însuși propriul reper. De pildă, ascundeți-vă într-un mic oraș din România, luați câteva cărți din mari autori ai istoriei filosofiei, preferabil prost traduse, pentru ca stratul confuziilor să fie gros, și cu un studiu de câteva luni și fără nici un contact relativizant cu semenii, veți avea impresia că ați devenit unul din marii specialiști ai domeniului, fatalmente nerecunoscut de colegii de breaslă. Deși e o patologie vizibilă, e foarte răspândită între apropiații noștri. La această situație, foarte frecventă la noi, îmi imaginez cel puțin două soluții. Una este confruntarea cu apropiatii. Alta este ieșirea din autism și practica unei alternative tehnice în care te obișnuiești cu ideea că nu ești cel mai bun. Să posezi și o altă *techne* decât filosofia, să știi că nu ai acoperit universul cu știința ta poate fi o soluție în calea acestei patologii, fiindcă îți conferă exercițiul unei distanțe practice.

Rep: Putem considera pe anumiți filosofi responsabili de consecințele pe care le-au generat unele dintre ideile lor? Și dacă da, în ce măsură?

A.B.: Categoriec nu. Să eliminăm categoria ideologilor: ei transmit conștient sensuri și persuasiunii; filosofii problematizează. Dar filosofii sunt responsabili de ideile lor și nu de consecințele acestora, tot așa cum funcționarul e responsabil de formularul lui și militarul de arma sa. Dar ce înseamnă să fii responsabil de ideile tale? Să previi consecințele lor? Am reveni de unde am pornit. Mai degrabă, cred că practica sinelui lărgit la nivelul unei conștiințe culturale aduce cu sine o responsabilizare indirectă: gândind asupra semenului tău ca sumă de posibilități, prin filosofie îi poți deschide latențele și îi poți sugera drumul gândirii. A pava drumul către principii cu orori istorice nu cade în domeniul filosofiei. Dimpotrivă, gândirea trebuie să pună la dispoziția omului tot ceea ce el este în stare să facă, pentru ca decizia să aibă responsabilitate maximă.

dl conf. dr. Alexander Baumgarten predă Istoria filosofiei antice și medievale în Facultatea de Istorie-Filosofie din Cluj. Autor al mai multor lucrări de specialitate, a lansat recent al doilea număr al revistei de studii antice și medievale, aceasta putând fi găsită în librării
Interviu realizat de Victor Gelan
Extras din broșura „O filosofie, două perspective”

Rubrică

Viață STUDențească

Lideri de opinie, evenimente studențești, asociații, știri, cenacluri, inițiative studențești din Facultatea de Filosofie

Articole publicate în LUNI: 2 / Nr.3
de Ruxandra Apetrei
duti_17@yahoo.com

Student cazat în Iași

Pentru ca schimbul de experiență între studenții ieșeni și cei bucureșteni să fie unul complet și eficient, participanții au fost cazați în cămine studențești. Dacă cei din Iași s-au declarat mulțumiți de șederea lor în căminele de Medicină din piața Rossetti, studenții bucureșteni cunoscători ai condițiilor de supraviețuire dintr-un cămin obisnuit din capitală au fost încântați de modul în care aceleași condiții mediocre de cazare pot fi, cu puțină grijă și implicare, îmbunătățite.

Complexul studențesc din Copou (zonă consacrată în mod special studenților) este locul unde aceștia își petrec cea mai mare parte a timpului, aici având tot ce le trebuie: o cantină atent întreținută, biblioteci, câteva cafenele și bineînțeles Universitatea. Căminele nu sunt toate gri, pentru că cineva s-a gândit să le vopsească în albastru și chiar galben. Interiorul unui cămin e atât de primitor cât poate fi un loc în care stau câteva sute de studenți. Trebuie însă remarcat bradul împodobit de la intrare, amplasat prin contribuția financiară a tuturor studenților din cămin. Camerele sunt de două, trei sau patru persoane, satisfăcător dotate și bine întreținute. În ceea ce privește curățenia, cred că depinde, ca oriunde, de locatari. La băile comune de curând renovate poate intra și cel mai sensibil student, dacă are papuci, iar majoritatea studenților respectă normele de igienă în comun. Și asta se întâmplă cu toate că programul de apă caldă nu-i ajută prea mult: zilele cu program de dimineață alternează cu cele în care poți beneficia de apă caldă seara după o regulă de care nu ne-am putut da seama într-o săptămână.

În concluzie, impresia lăsată de întreg sistemul administrativ studențesc este mai curând bună, ea nefiind doar personală ci a majorității studenților bucureșteni. Țin să menționez în mod special următorul eveniment: o domnișoară studentă într-un an III sau IV m-a abordat cu ultimile puteri, pentru că urcase în grabă să mă ajungă pe scări. Mă ruga să o anunț pe ea înaintea tuturor când eliberez camera, pentru că întâmpinase greutăți în obținerea unui loc în cămin la repartizări și nu înțelegea prea bine pe ce locuri eram noi cazați. Să sperăm că i s-a făcut, în cele din urmă, dreptate.

Scurt pe 3,14

●Seria „nb” (noapte bună), „np” (no problem), „sal” (salutare), btw (By the way), „brb” (be right back), „lol” (laughing out loud deși folosit cel mai mult în sens de „amuzant”) se completează, cu ocazia sărbătorilor cu „lma”. Lma! (C.N.)

●Simpatic interviul din numărul trecut. Totuși, pentru ca studenții de anul 1 să nu-și facă o imagine prea idilică despre facultate, trebuie să le destăinuim ceva: la sfârșitul semestrului 2, în fiecare an se petrece o adevărată tragedie pentru bieții studenți- nimeni nu știe cu ce note a ieșit din examene și, mai general, dacă a trecut în anul următor. Profesorii nu vor să afișeze notele: decizia a consiliului facultății -numai secretariatul le va afișa pe toate odată. Dacă studenții se duc unul câte unul la secretariat să întrebe de note, li se spune: „ce-ar fi dacă v-aș spune notele la fiecare în parte? Sunt sute de studenți în facultate. Aveți răbdare, se va afișa” Pe urmă însă, cu cât se lungeste vacanța cu atât crește disperarea studentului: notele nu se afișează. Abia în toamnă, după restanțe, pereții facultății se umplu de foi cu note. Dar e prea târziu, nimeni nu se bucură mai ales dacă studentul se trezește că avea de fapt de dat niște restanțe și el nici n-avea habar. Ce-i de făcut? Propuneri: 1) să ne rugăm în genunchi de profesori să afișeze notele independent de secretariat. 2) să facem cu toții o chetă la sfârșitul semestrului 2, să cumpărăm un top de hârtie și să-l ducem la secretariat și să ne oferim să printăm noi singuri notele. 3) să se afișeze notele pe net. 4) să dăm un premiu celui mai bun detectiv care va rezolva acest mister anual „ce se petrece la secretariat în fiecare vară de nu se afișează nimic?”. 5) să facem o grevă de avertismet. (L.M.)

●În școala generală, la întoarcerea din vacanțe erai obligat să scrii compuneri, să ieși la tablă să rostești cuvântări, să te cerți cu colegul de bancă cine s-a distrat mai bine (pe principiul „oricum ăia micii n-au subiecte de care să vorbească, hai să vorbească despre mame, animale de casă sau vacanțe”). În urma acestor experiențe traumatizante, îți e și cumva rușine să mai întrebi acum „Ce-ai făcut în vacanță?” de teamă să nu primești răspunsul standard „M-am întâlnit cu prietenii, cu familia și ne-am distrat toooată ziua”. Cu toate aceste bombăneli, tot școala generală, pe lângă încurajarea la greu a esențialismelor semănătoriste de tipul „merg la Munte” (singurul, unicul, idealul !) „am fost la Țară” (mai ales asta e confundată, sunt atâtea diferențe între o pensiune din Gorj și o vilă la Snagov !) șamd, a creat una dintre cele mai hulite expresii din limba română „temă de vacanță”. Deci, ce referate mai sunt de scris? (M.C.)

●Cea mai dezvoltată, analitică și politicoasă comunitate online pentru studenții în filosofie este lista de Yahoogroups fil_unibuc, moderată de dl. Lect.dr. Gheorghe Ștefanov. Pe lângă discuțiile dese între studenții membri (peste 85), grupul [Fil_unibuc](http://fil_unibuc) oferă o colecție întreagă de articole filosofice postate în secțiunea „Files” și pe un cont de Gmail. Între alte facilități există posibilitatea unor anunțuri (nu foarte folosite) și diferite reguli și ghiduri de comportament care pot părea interesante. Tot pe fil_unibuc a fost publicată pe

31 dec și cea mai completă recenzie a articolelor din numărul 2 al LUNI, tot de către dl. Lect.dr. Gheorghe Ștefanov. Puteți urmări dezbateră devenind membri ai fil_unibuc și căutând în arhivă. Adresa de web este http://groups.yahoo.com/group/fil_unibuc. Ce s-a mai discutat în ultima vreme pe fil_unibuc: dificultățile filosofiei; disputa dintre darwinism și behaviorism cu privire la mecanismul învățării; ce ar trebui să facem cu dorințele despre trecut; care e diferența dintre valori și fapte (cu referire la schematismul kantian) și ce nu ar trebui să lipsească dintr-o facultate care se respectă. În prezent se discută despre diferența dintre akrasie și abulie. (MC & L.M.)

Stirile revistei

●Sunt așteptate orice știri scurte pentru apariție în această rubrică. Trimiteți-le la revista@filos.ro. Avem și noi subiecte constante despre care să discutăm decât să inventăm știri: problema hârtiei igienice, studiul proustiene, diferiții dinți de la Filosofie. Avem și două replici la articole anterioare. Avem o revistă de dezbateră, nu o televiziune de știri

●Vorba dlui Emi Socaciu, LUNI este revista care se rebranduiește numai după 2 apariții. Și dacă tot veni vorba de Emi Socaciu, nici un revelion n-ar merita atenția noastră în comparație cu cel petrecut de Emi Socaciu împreună cu unii studenți deși am mai fost și noi în anumite locuri: Italia (un prieten cărturar), Poiana Brașov (Conducerea FILOS, mic burghezii), Predeal sau Parâng (o bună parte din autorii acestui număr). Puteți citi despre Crăciunul lui Emi Socaciu, în numărul următor.

●Numărul 3 al revistei ar fi trebuit să conțină aticle trimise de cititori (vae vobis) pe tema „Paradoxuri filosofice” dar ele au rămas încă la stadiul de posibilitate. Bineînțeles, principiul completitudinii ne garantează că, undeva în viitor, posibilitatea se va actualiza. Altă potență care nu a trecut în fapt este acordarea celor trei premii în cărți pentru articolele respective. Dacă mi s-ar cere opinia pentru trei articole care au plăcut cel mai mult, aș alege: „Elogiu teatrului și întâmplării”-Radu Morariu, nr. 2, „O problemă de limbaj”-lect.dr. Sebastian Grama, nr.2 și, în acest număr, „Cercul de filosofie și hermeneutică vizuală” Alexandru Macovei.

●Transformarea layoutului revistei și adăugarea pozelor cu autorii invită la citirea variantei online a revistei, căci redacția nu-și asumă vreo responsabilitate cu privire la calitatea xeroxării: dacă în urma xeroxului o să se vadă fețe prea negre, ochi scoși din orbite, ochi șterși cu totul, dinți proeminenți, oricum n-o să aveți pe cine să dați în judecată. Am făcut un experiment cu imprimanta mea veche și rezultatele au întrecut așteptările, toate pozele, până la una erau deformate. În fine, ca subiect conex, publicul se poate aștepta și la evoluții mai mari ale layoutului, dacă aveți sugestii, dați un mail la revista@filos.ro. Dacă vă place ideea, puneți și poza când trimiteți articolul.

Răspunsuri/știri scurte/aberații la revista@filos.ro, cu mențiunea: “pentru știri”

Noi facilități ale revistei deschise LUNI:

Panoul și urna revistei: vor apărea în facultate, pentru a putea citi revista curentă, afișată permanent. Revista LUNI fiind finanțată prin chetă, așteptăm contribuții. Neccesarul pentru multiplicarea unui număr: 500.000 (50 RON)

Pachetul grafic: în acest număr, toate imaginile sunt

luate din opera lui Rafael, dar studenții pasionați de grafică pot crea un pachet grafic al unui număr

Forumul revistei: după ce citiți revista online (revista.filos.ro), o puteți comenta pe Forum

Rubrica Viață Studențească: Colegii de la ASF sunt invitați să publice constant anunțuri și

articole despre activitățile lor

Responsabili de număr Puteți participa la echipa de redacție dacă doriți să fiți responsabili pentru numărul următor

Rubrici constante Profesorii, cercurile de studenți își pot rezerva 1-2 pagini pentru apariția constantă de articole tematice și un drept de vot asupra întregii reviste.

Ne trebuie hârtie ! -despre nevoile reale ale studenților-

Cum îți poți da seama care insuficiență declarată de un grup de oameni merita efortul de a încerca să o rezolvi fără a fi considerat nebunul satului, ALA care nu are altă treabă decât sa se afle în treabă?

Teoria spune că cei ce se implică în activitățile unor organizații neguvernamentale o fac în beneficiul unui grup, mai larg decât ei înșiși, aceasta însemnând că ei trebuie să răspundă nevoilor, lipsurilor sau preferințelor aceluși grup. Ideal ar fi ca organizația "să răspundă nevoilor reale ale beneficiarilor" ei, dar nu ne spune nimeni dacă aceste nevoi devin evidente din analize sociologice, din ceea ce spun beneficiarii (o mică majoritate gălăgioasă) sau din ceea ce proiectează ong-istii asupra acestora (care presupun aceștia că ar fi nevoile beneficiarilor, pentru a deveni un student mai bun, un copil bine îngrijit, o comunitate pașnică). Personal, această sintagmă de "nevoi reale" mi s-a părut întotdeauna extrem de inutilă, mai ales în cazul studenților din Facultatea de Filosofie din București.

După mine, un student ar avea nevoie de materiale pentru studiu, de profesori care să îl informeze, să îi stimuleze interesul pentru studiu și de colegi care să fie interesați de materie și să fie dispuși și apți să dezbate diferite idei și teorii. Evident, aceste lucruri se întâmplă deja într-o măsură în Facultatea de Filosofie din București, măsură suficientă pentru unii, insuficientă pentru alții.

Întrebarea pe care mi-o pun este ce pondere au indivizii cărora ce le oferă această instituție acum le este suficient, pentru a se desăvârși ca studenți. Pentru a avea o imagine mai bună, vă propun să vă imaginați că facultatea ar fi brusc lipsită de orice activitate studentască organizată (sau de reprezentanții de an) ce se preocupă de student ca student. Ca o paranteză fie spus, nevoia de distracție nu este specifică studentului ca student și nu mi se pare potrivită pentru a întemeia un proiect al vreunei asociații studentești, deși mi se pare excelent faptul că ne implicăm în proiecte cu zâmbetul pe buze, ne simțim bine împreună și dăm o petrecere la sfârșit.

Imaginați-vă că tot ce ar exista ar fi manifestările organizate de facultate, cursurile, prelegerile, seminariile și biblioteca, cu oamenii, fondul de carte și logistica existente. V-ați dori altceva? Dacă nu, atunci ceea ce există și poate exista în acest cadru vă este suficient și presupun că toată bâzâiala produsă de schimburile studentești, cluburile de debate sau alegerile pentru reprezentanții de an vă lasă reci, dacă nu chiar vă enervează. Aș spune că această suficiență este măsura negativă a "nevoilor reale" și este ușor de ochit: studentul nu este interesat decât de cursuri și seminarii, merge la bibliotecă și uneori la conferințele organizate de facultate, dezbate cu colegii.

A ține cont de deficiențele identificate de studenți

Merită însă orice insuficiență exprimată efortul unui ONG pentru a o rezolva? Să spunem că unul din membrii acestui clan ar dori la un moment dat să ia pulsul grupului pentru care vrea să facă ceva și nu vrea să se înființeze într-o autoritate de genul "știu eu mai bine de ce aveți nevoie". Ce va face? Va

înregistra ce spun oamenii respectivi că ar vrea să fie diferit și va încerca să pună în practică acele proiecte care rezolvă problemele care se întâmplă pe buzele celor mai mulți studenți. Aceasta ar trebui să îi asigure ca o dată ce proiectul va pleca la drum, el va avea parte de maximul de interes din partea grupului în beneficiul căruia a decis să își consume timpul. Dar va avea parte de maximul de participare la aceasta?

Modalități de raportare față de o deficiență identificată

Cum răspunsul la ultima întrebare este prea adesea "nu" iar ong-istul încă nu dorește să se înființeze în acea autoritate de genul "știu eu mai bine de ce aveți nevoie", cel mai probabil este că își va acorda timp pentru a prevedea cât de mult sunt dispuși să se implice în rezolvarea unei probleme ce care au identificat-o ca atare. Cum nu dorește să ia în calcul doar părerile celor pe care îi cunoaște relativ bine, adică știe la ce să se aștepte de la ei, va încerca să fie mai atent la felul în care studenții se raportează la deficiențele identificate, prin felul în care le exprimă. Mai exact, va analiza corespondențele dintre exprimări și implicarea studenților în proiectele ce abordează deficiențele identificate. Va vedea că acestea sunt privite ca lipsuri, nevoi sau diferite preferințe. Un student spune că nu găsește cărțile pe care trebuie să le citească, un altul că s-ar descurca mai bine dacă n-ar trebui să muncească și celălalt că ar dori pur și simplu să studieze în facultatea recunoscută universal ca cea mai elevată

Studiu de caz : HÂRTIA IGIENICĂ

Cum se vor raporta studenții care afirmă următoarele:

- 1.când sunt la facultate, îmi lipsește hârtia igienică de la wc!
- 2.am nevoie de hârtie igienică la wc!
- 3.aș prefera să am hârtie igienică în wc-ul facultății!

..la existența ex nihilo, într-un timp viitor exprimării, a hârtiei igienice în wc-ul Facultății de Filosofie din București?

Eu aș spune că primul, când o va găsi stând acolo, va spune: "Un pas mai aproape de normalitate", al doilea: "În sfârșit s-a gândit cineva la mine" iar al treilea: "Mda, e ok".

Ongistul este însă într-o situație mult mai dificilă pentru a obține respectiva hârtie igienică: nu poate să o ceară facultății pentru că asemenea cheltuieli nu sunt bugetate legal, nu poate apela la sponsori pentru hârtie igienică și mărturisim că finanțarea europeană presupune niște minime standarde deja îndeplinite de țara candidată. Soluțiile nu pot să stea decât în studenții facultății

Varianta contractualistă

Să presupunem acum că acesta s-ar duce la studenți și le-ar spune: "Cei care vor să existe hârtie la wc, sunt rugați să cotizeze. Se va crea un fond din care aceasta va fi procurată, legitimitații pentru cei care au cotizat, pentru ca doar aceștia să beneficieze de ea." Lăsând la o parte problemele legate de salariul supraveghetorului-controlor din poarta wc-ului, aprobările rectoratului etc, ce credeți că vor

spune studenții care s-au exprimat mai sus atât de răspicat? Răspunsul meu: habar n-am. De ce? Pentru că nici una dintre afirmații nu mă asigură că insuficiența este atât de mare pentru a face un efort în o elimina. Totuși, cel mai probabil este că cei care au spus că au nevoie sau preferă să aibă hârtie igienică în wc-ul facultății vor cei mai dispuși să dea un ban pentru a o avea. De ce? Pentru că ei cred că o astfel de apariție este decizia cuiva și că hârtia nu apare niciodată din neant. Cu atât mai mult ne vom putea baza pentru cotizație pe cel care a spus ca o preferă, pentru că acesta nu se așteaptă ca alții să îi rezolve problema.

Varianta heirupistă

Să forțăm puțin împrejurările și să ne imaginăm că același ongist spune: "Ajută-mă să strângem bani pentru a pune hârtie la wc. Toată lumea să se bucure de ea! Noi putem să contribuim sau nu, consider că efortul de a-i convinge pe ceilalți ar fi echivalentul a trei suluri de hartie igienică/persoană în ceea ce ne privește. Dacă nu strângem însă atâția bani/săptămână, dăm din buzunar". Ce vor face cei trei studenți? Din nou: habar n-am! Iar de data nu mai există un "totuși", pentru că gradul de insuficiență, oricum ar fi el exprimat, ca identificare a unei lipse, ca nevoie sau ca preferință nu îmi spune nimic despre ce este probabil că va face careva pus în situația de a depune un efort fizic sau material pentru a îmbunătăți o situație de care mai apoi se vor bucura și alții care nu s-au chinat alături de el.

Pus în fața acestor situații, ong-istul poate deveni extrem de descumpănit. Dacă nici măcar în cazul lipsei hârtiei igienice de la wc (a cărei utilitate cred că nu poate fi pusă în discuție), nu poate fi sigur că se poate baza pe sprijinul fizic sau material al acestora, ce concluzii ar putea trage cu privire la alte proiecte, ce nu vizează rezolvarea unor probleme asupra cărora toți sunt de acord asupra felului în care trebuie să stea lucrurile?

Cineva ar putea spune că acest exemplu nu este bun pentru cauza pe care o servește, pentru că fiecare poate să se îngrijească personal de existența unei bucăți de hârtie igienică sau înlocuitori, pe care să le utilizeze la nevoie, să le împrumute colegilor etc. Cum ar veni, efortul bate câștigul. Pe de altă parte, nici în toaletele unor facultăți din Spania și Belgia nu se găsește hârtie igienică, probabil că aceasta denotă un specific studentesc universal. S-ar părea că doar odată cu serviciul începe să fie necesar să ai hârtie igienică la WCul instituției unde stai cam jumătate de zi.

Concluzie

Se crede că, într-adevăr, studenții au nevoi, însă a avea o nevoie înseamnă și a putea susține niște acțiuni pentru câștigarea ei. Studenții (nu întotdeauna cei din Filosofie) fac grevă pentru burse și pentru taxele de cămin, dar pot ei identifica măcar o altă nevoie proprie? Căci, dacă nu e chip să-i convingi să-și accepte nevoile, ong-istul nostru nu are o soartă fericită. Și atunci, ce job onest mai poate fi să fii membru într-o asociație studentească?

Replică la: "Un dinte împotriva filosofiei"-nr. 2
de Sebastian Grama

Articole publicate în LUNI: 3 / Nr.1-3
de Manuela Stoicescu
mariamanelastoicescu@yahoo.com

Precizare

O complicată istorie și-a găsit vocea în revista "Luni". O schiță are s-o dubleze nepresupus. Am aflat aceasta în pauza toxică de la mijlocul unui curs (nu contest, pneumonia unora e mai sănătoasă decât fumatul pasiv al celorlalți; și mai corectă politic).

Prin 2003 (parcă), am așezat pe hârtie un fel de coșmar inept. L-am relatat, prin 2004, unui excelent prieten, pesemne inspirat de prezența daneză a două blonde reci, fără guler. Omul, după nici un minut, m-a oprit: să nu-i povestesc urmarea, fiindcă tocmai îl vizitase raza. În prima zi a următoarei săptămâni, pe când ascultam, la radio, lecția de alchimie pe care necesarul Constantin Teleanu o producea *live* în emisiunea colegului Victor Popescu, telefonul a sunat infernal. Sau nu. Sau nu *chiar*. Apelantul asculta și el, în mașină, echivalențele vertiginose propuse de Nini (Teleanu), dar nu pentru asta mă căuta, ci pentru a mă anunța că terminase textul. "Textul?...". am tatonat. Era vorba despre ceea ce insuficiența mea povestire iscase în mintea (filtrată acum de o imprimantă) a mai-înainte-pomenitului prieten. Peste o jumătate de oră, ne-am văzut prin cartier. Interesant mi s-a părut că rezultatul nu prea mai avea legătură cu aiureala mea involuntar inaugurală. Mai bine structurat, nu menținuse de acolo decât aria stomatosofică a demersului.

De atunci (până de curând), încă trei oameni au văzut paginile în cauză. Un sever cititor angajat în Filosofie, un sever cititor dezangajat din filosofie și un pictor (sever cititor) din Spania.

Revista "Luni" a găsit textul pe Internet. Eu nu. Competențele mele în materie sunt minime. Cunoștințele autorului despre Facultatea de Filosofie sunt foarte mediate. Probabilitatea ca erața *on line* a poveștii să se datoreze pictorului din Spania se apropie de 100%. M-a distrat sincer faptul că, eliminând strategic numele personajelor (inițiativă benefică, dat fiind că unele fictive ar fi determinat plictisitoare discuții...), Redacția a așezat totuși coloanele aici vizate alături de mica intervenție pe care o semnam în același număr al revistei.

Am considerat că precizările de față vor fi "rotunjind" o afacere. Cea mai importantă (precizare, desigur) este că autorul textului *Un dinte împotriva filosofiei* se cheamă Liviu Lucaci (mi-a dat acordul expres de a-l identifica public), este actor la T.N.B. și dascăl la U.N.A.T.C. (Lect. Univ. dr.).

Vă mulțumesc.

P.S. Pentru științifică întregime, iată neglijentul text al subsemnatului, care l-a "declanșat" pe cel deja apărut: **pagina 9**
"Sub noul sediu al
Facultății de Filosofie a
crescut un dinte"

Avangardă sau blablângardă ?

Există o piesă de-a lui Armand van Helden, în care versurile decurg cam în felul următor: "Everybody wants to be a DJ, the drummer wants to be a DJ, my dog wants to be a DJ, my sister wants to be a DJ" și așa mai departe. Cam așa stau lucrurile și în țărișoara noastră mult iubită: toată lumea vrea să fie atenție- nu DJ, ci poet. Diferența e că la noi, într-adevăr toți sunt poeți. Vecina de la 2 e poetă, rockerița din baia de la Cantemir e poetă, casierul de la Carrefour e poet, balerina de la Moulin Rouge e poetă, toți suntem, dragii noștri, poeți desăvârșiți. Nu am nici cea mai mică intenție de a spune că în casierul de la Carrefour nu se poate ascunde un geniu veritabil sau un suflet scripitor, de portelan. Tragedia e că, la noi, în spatele poezilor, lăncezesc capacitățile unui cârnat.

Care e rețeta pentru a fi un poet de succes în zilele noastre, pe aceste tărâmurii mirobolante? Se iau câteva cuvinte care în mod normal nu s-ar suporta unele pe altele într-o sintagmă, se alătură în câteva strofe unde vechile principii ale poeziei respectate de mocofanii ăia de Shakespeare și Eminescu sunt ignorate cu cea mai mare grație, se acordă un timp de cinci minute pentru realizarea capodoperei și gata poemul, doamnelor și domnilor. Astfel, dăm în zeci de volume peste scrieri de genul: "papuci de visare și agrafe de hârtie hărțuite pe lustre gonflabile care ard tâmplele arcuite în frunze albastre cu cruci în dungi și bășini roșiatice pereți lichefiați pe săni moi, dulcea odisee, oh, tu, imprimantele ne sug hârtia din sertare."

Pentru cine se întreabă care e motivul pentru care s-a strâns într-un articol mai multă revoltă decât la 1907, acesta e cât se poate de simplu: am participat la o festivitate la care am făcut cunoștință cu noua generație de poeți ai dulcii României.

Această adunare/concurs a decurs în felul următor: o doamnă bălbăită și slăbuță a murmurat câteva cuvinte într-un microfon, invitându-l să ia cuvântul pe marele maestru/poet/domn X. Acesta a trecut la pupitur, în timp ce în dreapta lui un tip pune muzica, iar în stânga venerabilului, un domn agitat începuse să picteze (am convingerea că un cimpanzeu ar fi făcut o treabă mai bună). Această ciorbică s-a numit oficial: "Mână amănată - cuvintele tactile ale unei muzici văzute", un spectacol de poezii, picturi și muzici retraduse la fața locului. (Hmm, mă întreb cât le-a luat să găsească această titulatură. În sfârșit.)

Povestea nu se încheie, aici ar fi prea frumos. Domnul în discuție a trecut la microfon, unde preț de jumătate de oră, a schieunat, a gemut, a oftat, a gesticulat și a recitat poezii compuse din (totul aici este citat, nu îndrăznesc, stimații mei colegi să schimb nimic): "o treaptă, ptă, ptă, tă, tă, tă zeule ptă, o treaptă, otreapă, o treapă, o treaptă[...] vraci, talmaci, draci, laci [...] ciufulit, belciugit, ciubucit, belșugit, belșugit, ciubucit, ciufulit, belșugit [...] (plus niște versuri în engleză la care domnul în cauză a făcut un asemenea exces de zel în a le recita încât nu am înțeles nimic în afară de <cows> și <Mures>, comportându-se de altfel ca și cum ar fi avut un orgasm zoofil."

Eforturile maestrului au fost de altfel răsplătite cu o voce a unei bătrâne oripilate din public, care l-a întrebând dacă... mai are mult. În sfârșit, excursia cu bocancii plini de noroi printre cuvinte s-a sfârșit iar marele poet a ținut să menționeze cum că acesta e un proiect care are și un nume...

Au urmat poeziile citite de candidații care aspirau la un premiu. Aici s-a manifestat defularea tuturor emoțiilor adolescenților care dacă nu se droghează, atunci ar trebui să o facă, și exprimarea tuturor sentimentelor înăbușite de faptul că până de curând în poezie nu au avut ce căuta cuvinte precum "veceuri" și "aurolac". Așa că dacă tot putem să o facem acum, păi hai să-i dăm bătaie. Pardon stimabililor, dar estetica urâtului nu vă aparține. Și s-ar putea de asemenea să mă întrebați de ce să nu scriem despre viață, despre ce vedem? Din același motiv pentru care preferăm un Fellini sau un Bertolucci unui Dan Pița sau unui Mircea Daneliuc. În încheiere, a vorbit un distins invitat, care a ținut să ne menționeze că este membru al consiliului de conducere din Uniunea Scriitorilor, și care folosea "deci" în mijlocul propoziției.

Mă veți întreba dacă frustrarea mea provine din faptul că premiile acestui concurs m-au ocolit. Îi felicit cu această ocazie pe colegii noștri care și-au prezentat creațiile și au fost răsplătiți cu premii. Acest articol nu e îndreptat împotriva persoanelor, ci a tipului de poezie pe care îl practică. Să ne închipuim, ceea ce noi, cei de la filosofie, facem foarte des, că Eminescu ar fi fost prezent la acest atelier. Nu, nu îl ridic în slăvi pe Eminescu, puteți să puneți în locul acestui nume orice poet care prețuia în poezie ceva mai presus de exercițiile de dicție. Și nu, nu blamez mișcările avangardiste, am cel mai mare respect pentru ele, dar, repet, pentru avangarda și nu pentru BLABLÂNGARDĂ.

Așadar, să revenim la exercițiul nostru de imaginație: mi-l închipui pe săracul Eminescu, trăgându-l de mână pe Maiorescu și întrebându-l: "Nene, unde m-ai adus!?"

Vă invit în încheiere să ne scărpînăm împreună în cap, până ne dă sângele. Ce se întâmplă cu poezia? Cât de fină e linia dintre înfumurare și talent? Cum faci diferența între artă și deșeu? Și ca să vedeți că nu glumesc, haideti să ne aruncăm privirile peste niște fragmente de poezii ale dragilor noștri artiști contemporani, publicate în câteva volume: "copiii despuiați ai deșertului/ păzind agatul ciclop din Kaaba/ punctul omphalos/ emițător de raze și sunete de înaltă frecvență/ masa goala lustruită de ploii/ și de sângele scribilor înălțat în talazuri/ cât casa/ jucând îndrăcite în vânt.", "o viață de cămăși asudate/te mai așteaptă/și-o să-ți placă /nici măcar obișnuință /puloverul în dungi pe care-l tragi pe tine /cînd ieși după pâine/și-i cerul gros ca o măduvă."

Poeții și domni menționați mai devreme sunt deținători ai unor premii internaționale, ceea ce mă face să cad pe gânduri și să-mi rup o mână: nu recunosc eu valorile, caz în care mă plec și îmi cer scuze, sau "trăim într-o lume nebună, nebună, nebună...!?"

Luni

Nr. 3

Conține 3 fascicule,

12 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-Interviu: 2-3**-Viață studentească:** 4-5**STUDII ȘI ESEURI**

(pag. 7-8)

LITERATURĂ

(pag. 9-12)

STUDII ȘI ESEURI

Articole publicate în LUNI: 2 / nr.3

de **Alexandru Macovei**, sandocan_lex@yahoo.com**Recenzie - Jose Saramago PEȘTERA**

- Ed. Polirom, Iași, 2005, Trad. Mioara Caragea, ISBN : 973-46-0157-1 -

Stau în cumpănă dacă să recomand cartea despre care am să vă vorbesc sau s-o păstrez numai pentru Saramago-fans.

Dacă **Pluta de piatră** sau **Eseu despre orbire** ne-au familiarizat cu un univers în care într-un mod specific, fantasticul răsare din real conducându-ne către o imagine totalizatoare, o imago mundi redată cu mai mult sau mai puțin umor, cu mai multă sau mai puțină bunăvoință, *Peștera* se vrea a fi o continuare a acestui tip de ficțiune ucronică pentru că e atemporală dar nu reușește să transmită nici un simțământ autentic, nici o trăire genuină. Valorile despre care se vorbește în carte : prietenia, respectul, omenia, dragostea, da, chiar **AUTICITATEA** rămân îndepărtate și au un oarecare iz.

Povestea e simplă, s-ar putea spune chiar neinteresantă : Cipriano Algor, un olar vădov ce-și duce zilele într-un cămin-atelier de tip rural-medieval este silit să-și abandoneze meseria pentru că produsele lui nu mai au căutare. Lumea se schimbă în jurul său, dar el nu pare să-și dea seama. Un Centru (Centrul) lipsit de suflet, creație megalomană nu a mâinilor cuiva ci a spiritului timpurilor pune stăpânire pe toate resursele și pe toate nevoile, pe toate terenurile și pe toate inteligențele, transformând totul într-un peisaj dezolant, lipsit de suflet, axat pe o gândire economică de tip cost-beneficiu.

Personajul principal, penseur par excellence, e secondat de fiica sa Marta și de soțul ei, ginerele lui Cipriano, Marçal Gacho.

Încă din prima pagină suntem avertizați de numele fatidice ale celor două personaje masculine, nume ce le marchează destinul fără ca ei să o știe : "...algor înseamnă răceala intensă a trupului, care vestește febra, și...gacho nu e altceva decât grumazul bouului pe care șade jugul." Astfel însemnați, cei doi bărbați nu au cum să fie decât Marçal gardian la Centru, aspirând la statutul de gardian-rezident, iar Cipriano olar, creator, lucrător cu mâinile, care, în răceala gândirii de zi cu zi, în înghețul așteptării, va simți fierbințeala, febra, intensitatea nebanuită a Ideii.

Ideea nu este altceva decât Adevărul-Binele platonician la care se ajunge prin ruperea lanțurilor ce țin prizonierii încătușați în închisoarea Iluziei. Faptul că acest Centru ultracontemporan, leviathan al coșmarurilor noastre post-moderne, pare să ofere tot, ba încă și ceva pe deasupra nu ocultează

deloc adâncimile abisurilor ce-l despart de tot ceea ce este uman, de toate aspirațiile și năzuințele, de toate dorințele și speranțele noastre într-o lume mai bună, ba chiar, îi permit să-și etaleze cinic atotputerea în sloganuri uriașe aflate la tot pasul - "VĂ VOM VINDE TOT CE VĂ TREBUIE, DACĂ NU PREFERĂM SĂ AVEȚI NEVOIE DE CEEA CE AVEM DE VÂNZARE !".

Mersul de bătrân al cărții e dat de dialoguri, artificiale, greoaie, lipsite de orice naturalitate. Cred însă că aceasta e una din mizele ei, lucru laudabil dintr-un anumit punct de vedere, dar care dăunează atât cititorului, cât și stilului cărții.

Presupun că dialogurile s-au dorit a fi cât mai aproape de stilul dialogurilor platoniciene, în care nu personajele cu bagajul lor de cunoștințe, stări și gânduri e important, ci construcția, înlănțuirea ascendentă spre Idee. Olarul, fiica sa, ginerele, vecina, Șeful și sub-șeful de la Centru, toți par să fie niște înțelepți care "glăsuiesc din cărți", sunt permanent cu vorba memorabilă în vârful limbii, au mereu gândirea cumpănită a unui om la sfârșitul vieții, cunoscător al multor taine și martor al multor nașteri.

Găsit, câinele pierdut, e un stadiu din cele trei ale super-metaforei saramagosiene : natura, instinctualul, un pic rousseauistă (cam bun, cam blând, cam credincios și sincer), una dintre oglinzi pentru cei aflați la mijloc, în confuzie, oamenii, eroii narațiunii, creatori involuntari de iluzii scăpate de sub control și luate drept adevăruri ultime, centrul, maleficul construct, nor de praf și fum al super-egoului civilizației. "Cei săraci cu duhul vor moșteni pământul", lăsându-i pe cei plini de har (familia Alegre), rămășițe ale unei spițe pierdute a lui Israel, păstrători ai tradiției, ai secretului Umanității să plece către un Nicunde, să se urce în mașina de-atâtea ori plină de pământ, de humus și să dispară la orizont.

Utopie, ucronie, romanul lui Saramago rămâne o metaforă a alienării, a pierderii și a regăsirii de sine. Cei salvați (Cipriano, Marçal, Marta-deja salvată prin condiția de născătoare, și inocentul sălbatic Găsit) nu se întorc însă să salveze lumea, dar, cine știe, poate altundeva, o fac să renască.

O carte preaplină care te lasă însă cam gol.

Replică la "Aporia jocului de cărți"-nr.1 de **Lavinia Marin**, remarin16@yahoo.co.uk

Nu era o aporie

În numărul 1 al revistei *Luni*, dl. Ștefan Brândușescu ne propune o aporie. Iată pe scurt despre ce e vorba:

Doi oameni, A și B, joacă un joc de cărți. B trișează intenționat și pune jos cu 3 cărți mai mult. Este prins și, ca pedeapsă pentru că a trișat, i se iau 5 cărți și e silit să ia înapoi și cele 3 cărți cu care trișase. Problema e următoarea: B e pedepsit de două ori și una din pedepse e întotdeauna nejustificată. Dacă i se iau mai întâi 5 cărți ca pedeapsă pentru că a trișat, de ce pe urmă i se cere să ridice de pe masă cele 3 cărți? A fost pedepsit inițial, de ce trebuie încă o pedeapsă? Dacă, dimpotrivă, i se cere mai întâi să ia înapoi cărțile cu care trișase, ce rost mai are pe urmă să mai fie pedepsit (tot cu 5 cărți) din moment ce motivul pedepsei nu mai există? Nu mai există nici o încălcare a unei reguli, deci nu mai e nevoie de pedeapsă.

Răspuns:

Nu cred că avem de-a face aici cu o aporie reală. Nu e vorba în fapt de două pedepse, ci de una singură; cealaltă e doar o reparație. Când îi luăm 5 cărți pentru că a trișat noi îl pedepsim într-adevăr; când îl silim pe B să își ia înapoi cărțile frauduloase noi nu facem decât un act de justiție pentru A. Ce înseamnă o pedeapsă? Privarea cuiva de niște drepturi ale sale. Îl pedepsim pe B luându-i 5 cărți pentru că erau ale sale. Dar când îi cerem să își ia înapoi cele 3 cărți cu care a trișat noi nu îl pedepsim: nu avea dreptul să le pună acolo, nu era ceva al său în mod fundamental, deci noi nu îl lezăm în nici un fel.

O situație paralelă în justiție ar arăta cam așa: un om fură ceva și e băgat la închisoare. Ce ar fi dacă hoțul ar refuza să dea înapoi lucrul furat pe motiv că oricum îl plătește prin anii de închisoare? A returna ceva nu e o pedeapsă pentru acel hoț deoarece lucrul acela oricum nu era al său. Dacă nu l-ar da înapoi atunci ar fi într-adevăr o pedeapsă dar de data asta pentru proprietar. Și pentru A ar fi un fel de pedeapsă dacă B nu și-ar lua înapoi cărțile cu care a trișat. Dacă B ar ști că e îngăduit trișatul chiar dacă pedepsit, atunci ar putea imagina o strategie prin care el să câștige mereu jocul trișând chiar dacă i se iau 5 cărți de fiecare dată când e prins. În general, dacă aceasta ar fi o aporie adevărată și dacă reparația ar fi o pedeapsă, atunci consecințele ce decurg de aici pentru filosofia dreptului ar fi inacceptabile.

Articole publicate în LUNI: 5 / nr.1-3
de **Marian Călborean**, mc@filos.ro

Și cail se educă, nu-i așa ?

“Omul poate fi educat pentru filosofie, la fel ca și un cal pentru curse”

Ce fel de om dorim să creăm?

Constantin Noica își dorea un filosof român și atât, însă noi trebuie să încercăm să fim mai expliciti și, în spiritul adevăratei filosofii, cu o mai susținută pretenție de universalitate. Noi ne dorim un tânăr cult, cu minte vioaie, cu spirit științific, cu simț moral, cu activitate socială și prieteni obișnuiți, cu simț național, cu vaste cunoștințe mondiale, cu atenție către cei mulți și simpli, apt de comportament elevat în mijlocul elitelor, capabil să înțeleagă misterele religioase dar pasionat atât de plimbări și drumeții, cât și de lectura aprofundată a clasicilor. Trebuie să recunoaștem că nu ne dorim prea mult de la un om care ar trebui să se formeze sugând de la sânul culturii milenare a umanității, ne dorim chiar prea puțin. Să sperăm totuși că, devenind (și) filosof, elevul nostru va acumula celelalte deprinderi nemenționate aici, pe cale deductivă.

Ce conține Educația elevului?

-Cu siguranță, **filosofie**. Nu doar filosofie antică și medievală, ci și filosofie modernă și contemporană. Nu doar marea tradiție vestică, ci și o minimă parte esențială din gândirea românească, indiană, chineză și georgiană. Nu doar filosofia disponibilă în vremea lui Noica, ci și textele filosofice disponibile recent în România. Nu doar filosofie continentală, ci și filosofie analitică, astfel încât să abia cel puțin o cultură largă a problemelor filosofice curente. Să estimăm prin urmare că tânărul nostru trebuie să parcurgă aproximativ 200 de autori (sau școli de gândire) a câte aproximativ 1000 de pagini (este bineînțeles o estimare care ignoră scala reală a întreprinderii filosofice -vezi „List of philosophers”-Wikipedia cu peste 1200 filosofi)

-**Literatură**: nici nu ne putem imagina că poți fi un om de cultură fără a cunoaște bazele literaturii universale, de la Petronius la Omar-Khayam, la Jiong-Je și apoi la Tolstoy, Proust, Joyce, Tolkien, Homer. Lectura clasicilor și, bineînțeles, a contemporanilor este obligatorie, alături de studii jurnalelor, memoriilor, corespondenței, prelegerilor esențiale pentru evoluția culturii umane. Să estimăm numărul total de pagini de citit la 400.000 (dublu celui de la filosofie), fără recitare

-**Texte religioase clasice**: nici nu putem discuta serios cu cineva care nu a citit Vedele, Biblia, Evangheliile apocrife, Manuscrisele de la Marea Moartă, Talmudul, puținele codice rămase neare în urma civilizației Maya, Operele parțiale ale lui Confucius și Lao-Tze, Coranul, și măcar câțiva pereți de morminte egiptene. Nu vom trece cu vederea nici Psaltirile românești, diferitele traduceri ale Bibliei care au format de-a lungul veacurilor conștiința națională, cărțile de predici ortodoxe sau bulele, unele dintre ele cruciale, ale papilor romani. În total, ne putem aștepta la cel mult 30.000 de pagini, însă cunoaștem că acestea reclamă în medie două recitiri.

-**Limbi străine**: deși se cunosc cazuri de oameni care au învățat cu ușurință zeci de limbi, să-l limităm pe tânărul nostru la cinci limbi clasice (latina, elina, sanscrita, araba, slavona), cinci mari limbi moderne scris-vorbit (engleza, franceza, germana, italiana, rusa) și cinci doar citit (chineză, japoneză, spaniolă, portugheză și turca sau swahili, la alegere). Presupunându-l pe tânărul nostru ca inteligent și silitor, putem spera că în șase luni / limbă, într-un regim de 10 ore / săptămână, să le stăpânească. Avem astfel un total de 3000 de ore pentru 15 limbi străine.

-**Cultură academică**: Trei facultăți simultane: filosofie, drept și agronomie -50 de ore săptămânal (potrivit Ministerului Educației, ar fi necesare chiar 30 de ore/facultate) timp de 3 ani și doar 30 de ore pentru următorii 5 ani (masteratele și doctoratele) -15000 ore de studiu necesare

-**Cultură științifică**: Lectura literaturii științifice esențiale unui om cult: fizica cuantică, mecanica relativistă, teorii ale câmpului, teoria creaționistă în biologie, teorii de unificare a fizicii teoretice. Pentru a rezolva cu un foc domeniul științific, îl înscriem și la Matematică, secția „Matematici aplicate”-30 de ore săptămânal timp de 8 ani (cu masterat și doctorat) -12000 de ore de studiu

-**Cinema**: Bazându-ne pe cartea apărută recent la RAO („1001 de filme de văzut într-o viață”), putem estima totalul de filme de văzut (esențiale) la 1000 („I love huckbees” este în plus); dacă adăugăm și filmele contemporane și revizionările posibile, ajungem la cel puțin 1500 de filme a două ore, ceea ce înseamnă aproximativ 3000 de ore.

-**Operă și muzică clasică**: potrivit Wikipedia, repertoriul clasic de operă include 109 piese. Vom reține cu generozitate numărul de 25 de opere a trei ore și vom adăuga 100 de simfonii, concerte, sonate șamd; menționăm faptul că acestea trebuie să fie reasultate de cel puțin două ori, obligatoriu în sala de concert. Dacă adăugăm și baletele clasice sau contemporane, putem estima deloc exagerat un număr de 1000 de ore de cultură muzicală, calitatea prima.

-**Teatru**: Putem presupune fără a stresa nici cel mai exigent cititor că reprezentațiile de teatru vor fi în număr dublu față de cele de muzică clasică: avem așadar 2000 de ore, incluzând aici deplasările din oraș obișnuite spectatorului cult

-**Știința politică/antropologie/istorie /sociologie**: va include nu doar un minim de cultură umanistă, ci și studii de caz asupra nenorocirilor secolului XX, astfel încât, ca intelectual, să nu mai permită niciodată repetarea unor astfel de orori. Putem estima necesarul de pagini la 30.000 plus 50 de vizite de studiu a 3 zile (50 X 3 X 10 ore =1500 ore)

-**Viață culturală și activități asociative**: Elevul nostru va fi membru în cel puțin două cenacluri literare (unul de poezie, celălalt de proză), plus un cenuclu filosofic (preferabil de etică sau estetică). În plus, va fi membru într-o asociație de filosofie și societate și va petrece săptămânal o noapte într-o cafenea literară, pentru interacțiunea cu societatea enciclopedică română. Să estimăm totalul de timp necesar la aproximativ 15 ore săptămânal, de-a lungul întregii sale educații

Observații cuantificabile:

1. „Filosoful are și el mamă, casă și copii”:

-**Sport**: Fotbalul e sportul rege, elevul nu trebuie să fie o legumă, fie să se plimbe, fie să meargă pe stadion. Să nu uităm „rugbyul e sportul intelectualilor”. În total: 4 ore / săptămână

-**Familie** Estimând o familie fericită, un șir continuu de iubite anterior căsătoriei dar normalizând cu aceasta, obținem un necesar săptămânal de cel puțin 15 ore

-**Discuții cu prietenii despre viață / filosofie/ alte discuții colocviale**. Aprox. 6 ore / săptămână

-**Activități zilnice**: vom acorda elevului nostru,

Conceptul de la pagina 8: Ființa de Gheorghe Ștefanov

Ființa nu e un concept. Ființa este. Dar și foamea este, deși e o lipsă. Pe de altă parte, viața nu trăiește, iar vederea nu se vede. Totuși, dreptatea, zice Platon în Protagoras, e ceva drept. Ok, așa nu ajungem prea departe. Ce e cu ființa? Ființa e chestia aia despre care am învățat la școală că e depășită. Că e cîh și că mai bine nu vorbim despre ea. E cam ca băieții de după blocuri cu care nu trebuie să te joci. Ok, nici asta nu duce nicăieri. Pentru unii, cred că e vorba de o preocupare pentru un soi de plan ontologic, diferit de cel în care s-ar afla, chipurile, tot ceea ce poate fi simțit. Deci ființa e nesimțită. Nah! Mai bine: ființa e realitatea. Păi cum? Păi așa: “Eu sunt real - a gândi e totuna cu a fi - eu gândesc.” Nah, forget it! Hmm,... nu e clar nici ce relație are ființa cu ființarea. Sau cu neantul. Și nici câte ființe sunt. Poate ființa e față de a fi așa cum e roșia față de a roși. Cred că ființa seamănă cu o jucărie la care te uiți când ești mic, prin vitrină, și n-ai bani să ți-o cumperi. De-aia nu știu occidentalii ce-i aia ființă, că ei au bani de mici!

educabil din tinerețe, 8 ore de somn și încă două

ore zilnic pentru mâncat, spălat, îmbracat șamd

2. „E și filosoful om”: stres, lenne, depresie Vom considera 10% timp pierdut cu aceste limitări

3. Distribuția geografică a cunoașterii: Tânărul nostru va trebui să călătorească fără plăcere anual, de cel puțin două ori, pentru a studia și cerceta la fața locului (țineți cont că nu am vorbit de doctorat în străinătate). Să estimăm consumul la 48 de ore/călătorie -aprox 2 ore / săptămână

4. Boală și neprevăzut: Pentru un tânăr sportiv ca al nostru, un număr de 4 zile anual de boală și alte întâmplări neprevăzute este potrivit, revenind tot la o medie de 2 ore /săptămână

Calcul

Să considerăm că din cele 24 de ore zilnic, un om are maxim 16 ore disponibile în afara somnului, din care 2 ore mănâncă, se spală, se îmbracă etc. Rezultă 98 ore disponibile săptămânal (7 zile X 14 ore) din care am stabilit următoarele: 10 ore consumate cu stres, lenne, depresie, 2 ore consumate cu boli și alte evenimente neprevăzute, 2 ore consumate cu călătorii, 6 ore de discuții colocviale, 15 ore dedicate dragostei și relațiilor personale, 4 ore dedicate sportului, 15 ore pentru cenacluri/viață culturală.

Ne rămân un total de 44 de ore săptămânale pentru cultivare graduală, aprox. 2300 de ore/an. Necesarul de cultură măsurat deja în ore urmează: 3000 de ore-învățarea limbilor străine, 15000 de ore pentru primele trei facultăți, 12000 de ore pentru matematici aplicate și cultură științifică, 3000 de ore-filme, 1000 de ore de muzică clasică, 2000 de ore de teatru, 1500 de ore de vizite de studiu și pelerinaje. În total, 37500 de ore, însemnând un pic peste 16 ani.

În sfârșit, putem face totalul paginilor de citit, contabilizând dublu paginile de filosofie și triplu paginile de religie. Ne rezultă o cifră de 1.000.000 de pagini de studiat. Estimând o rată optimistă de citire (50 pagini/oră), avem un total de 20,000 de ore necesare, cu puțin peste 9 ani.

Deși părea să dureze o veșnicie, transformarea tânărului ales într-un om cult, minimal dar complet, nu a luat decât puțin peste 25 de ani, necontabilizând muzica ușoară, dansul, creația artistică, literatura de copii specifică filosofilor, acordarea de interviuri, redactarea primelor opere, etc etc.

Atât Constantin Noica, cât și atâtea cupluri de părinți au făcut educație întru cultură diferiților subiecți la îndemână, fără o asemenea bază critică, universală și apodictică, pe care am creionat-o aici. Dar să nu rădem de ei, căci și viitorime ne va judeca la fel pe noi. O viitorime pasionată de cabaline, animale nobile ce nu trăiesc mai mult de 20, până la 25 de ani.

Luni

Nr. 3

Conține 3 fascicule,

12 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-Interviu: 2-3**-Viața studentescă:** 4-5**STUDII ȘI ESEURI**

(pag. 7-8)

LITERATURĂ

(pag. 9-12)

LITERATURĂ

Vezi și: "Un dinte împotriva filosofiei" LUNI nr. 2

de Sebastian Grama Articole publicate în LUNI: 3 / nr.1-3

“Sub noul sediu al Facultății de Filosofie a crescut un dinte”

Sub noul sediu al Facultății de Filosofie a crescut un dinte. La început cam un an după mutarea din clădirea Facultății de Drept lumea a crezut că întimplarea avea o legătură cu tavanul din care se desprindeau și cădeau bucăți pentru că

nu fusese acoperișul izolat cum trebuie cu instalația pentru care a fost nevoie să facă praf săpînd un șanț gazonul abia pus în fine cu ceva de felul acesta. Părea logic era o “casă veche” pe care voiau s-o facă să arate ca nouă și pe deasupra situată la numai 20 m. de rîu. Dar nu era nici pe departe așa. Cum părea. Destul de rapid dintele a început să ia proporții și a crăpat dușumelele de la parter. Uneori studenții erau nevoiți să facă mici salturi pentru a-l evita. Într-o seară unul dintre portari beat fiind s-a împiedicat și s-a rostogolit vreo 4 pași spărgîndu-și gura. Cu toate acestea nimeni nu lua în serios obiectul ce-și mărea volumul în însuși corpul instituției. Astfel în timpul unei ședințe de Consiliu din primăvară nu s-au gândit imediat că apa minerală din pahare a luat o poziție oblică din pricina dintelui majoritatea participanților înclinînd să creadă dimpotrivă că o frază rostită de unul dintre profesori le dăruise acea stranie experiență. La următoarea ședință cineva propuse organizarea în cadrul Facultății a unui Cerc de Filosofie a Trecutului care să amestece într-o subtilă indistinție articole de presă apărute cu cel puțin 17 ani mai devreme copilăria profesorilor litere aproape ilizibile de pe foi decrupite sentimente eșecuri nerăzburate câteva pilde care au fost utile în cu totul alte contexte fragmente aleatorii dintr-o improbabilă teorie a memoriei o căciulă pe care o purtase unul dintre cei de față într-o împrejurare despre care nu mai știa nimic versuri atît de personale încît nici autorul nu le mai înțelege o povață celorlalți etc. Cînd asistența a început să aplaude ceva mai jos dintele și-a triplat dimensiunile și era gata-gata să rănească o domnișoară care tocmai se întorcea de la toaletă. Cei care se aflau în preajmă au rămas uimiți de frumusețea dintelui fără nici o carie fără tartru alb și puternic în mijlocul holului aproape pînă la spoturile electrice din plafon. Consiliul a hotărît că este prematur să divulge tinerilor cauza reală a fenomenului

drept care ideea Cercului de Filosofie a Trecutului a fost ținută la secret cu intenția de a o face publică în momentul în care se va considera că toți vor fi suficient de pregătiți pentru a o auzi. Cu numai 3 zile mai tîrziu în dorința de a verifica eficiența proiectului Consiliul s-a întrunit iarăși. Spre mirarea tuturor deși s-a vorbit cam 6 ore despre minunate căi de a pune în perfectă nederfențiere te miri ce din trecutul fiecăruia nimic nu s-a mai petrecut. Mai mult ca pentru a-i provoca pe onorabili membri chiar a doua zi cînd nici unul nu mai era de față dintele a crescut pînă a spart tavanul și vîrfurile i-a apărut la etaj. S-a convocat o nouă ședință de urgență. Unde s-au încercat toate variantele posibile (Filosofia graiurilor viitoare Epistemologia obsesiilor Teoria stilurilor în logica simbolică Teologia individuală ș.a.) zadarnic. Au fost chemați în ajutor stomatologi care să țină și cursuri pentru a lumina studenții (era evident că studenții stricaseră totul) ceea ce i-a iritat atît de tare pe aceștia din urmă care presupuneau o formă mascată de control (fie el și stomatologic da) încît au declarat o grevă de 3 ani cei mai norocoși izbutind să-și obțină diploma pe baza cursurilor audiate în anul întîi (chiar dacă n-au mai avut răgazul să dea și examene). Vreo doi profesori i-au convins pe unii că era vorba doar de intenția absolut admirabilă de a revoluționa Construcțiile în perspectivă neexcluzîndu-se nici posibilitatea de a înființa o secție de Stomatologie la Arhitectură sau la Politehnică. Spre a le cîștiga și mai mult încrederea li s-a dezvăluit că o specializare în Protetică funcționa deja la Drumuri și Poduri ca și una de Inginerie Dentară la Medicină. În timpul convorbirilor dintele a prins să crească înspăimîntător. Panoul cu afișe de lîngă amfiteatrul cel mare a fost pulverizat pur și simplu. Agățată de un cuspid o studentă ceva mai în vîrstă urla că totul este numai prejudecată nimeni nu vrea să gîndească EA aflase adevărul după care un colț de termopan o rupse în două. La o săptămîină după această erupție 90 de sculptori ciopîrî în dinte chipul lui Aristotel. Primele ploi torențiale din iulie imediat după sesiune îl erodară complet făcîndu-l una cu podeaua de la parter. Generațiile actuale nici nu mai știu marea taină a trecutului care în loc să ajungă a fi cerc a ajuns gresie.

Textul a fost scris pentru a fi spus. În acest caz, “î” nu diferă de “ă”

Articole în LUNI: 2 / nr.2,3

culese de **Mădălina Potinc**

Fotografii într-o zi de Miercuri -2

„Prin natura sa, Fotografia (trebuie să acceptăm din comoditate acest universal, care pentru moment nu trimite decât la repetiția nesfîrșită a contingenței) conține ceva tautologic: pentru ea o pipă este întotdeauna, cu încăpățănare, o pipă. S-ar zice că Fotografia își ia întotdeauna referențialul cu ea, ambii loviți de aceeași imobilitate îndrăgostită ori funebă, chiar și în mijlocul lumii în mișcare: ei sunt lipiți unul de celălalt, membru cu membru, asemenea condamnatului legat de un cadavru în anumite forme de tortură; sau, iarăși, asemenea acelor cupluri de pești (rechinii, cred, după spusele lui Michelet) care călătoresc împreună, uniți parcă într-o acuplare eternă. Fotografia aparține acelei clase de obiecte cu structură de foitaj, în cazul cărora e imposibil să separi două foi fără a le distruge: fereastra și peisajul și, de ce nu, Binele și Răul, dorința și obiectul ei: dualități pe care le poți concepe însă nu le poți percepe.”

(René Magritte)

„Un obiect întâlnește imaginea sa, un obiect întâlnește numele său. Se întîmplă ca imaginea și numele acestui obiect să se întâlnească. Cîteodată numele unui obiect ține locul unei imagini. Un cuvînt poate lua locul unui obiect în realitate. O imagine poate lua locul unui cuvînt într-o propoziție. [...] Contururile vizibile ale obiectelor, în realitate, se ating ca și cum ar forma un mozaic.”

(Roland Barthes)

„Avem ratio facilis cînd o ocurență a expresiei se acordă cu propriul său tip de expresie, așa cum a fost instituționalizat de un sistem al expresiei și ca atare prevăzut de cod. Avem ratio difficilis cînd o ocurență a expresiei este direct acordată cu propriul său conținut, fie pentru că nu există un tip de expresie preformat, fie pentru că tipul de expresie este deja identic tipului de conținut. Cu alte cuvinte, avem ratio difficilis cînd tipul de expresie coincide cu sememul vehiculat de ocurența expresiei.”

(Gellu Naum)

„Fiecare își comunică erorile cum poate, iar ele cuprind întotdeauna un pic de adevăr; ceilalți înțeleg cît pot; fiecare spune mai puțin decît înțelege și înțelege mai mult decît i se spune, iar ce înțelege nu i se spune, fiindcă ce i se spune nu înțelege, și așa mai departe.”

(Umberto Eco)

Cercul de filosofie și hermeneutică vizuală

N-aveam nici un chef să-i deschid, dar sunase deja de trei ori și mi-era frică să n-o scoale pe mama din somn. Venise cam obosită de la servicii. În ultima vreme venea mereu obosită de la servicii. Se-așeza pe canapea și deschidea televizorul. Dădea pe telenovela ei preferată (un soi de serial rusesc de mare succes în care se împleteau destinele câtorva femei mai mult sau mai puțin oneste cu cele ale câtorva bărbați mai mult sau mai puțin onști în Rusia țaristă) și începea să moțâie. Era ceva drăgălaș în incapacitatea asta a ei de-a se menține trează. Trebuia s-o recunosc : mama mea îmbătrânea. Mi-era frică. O frică meschină, pentru că obiectul ei principal eram eu. Mi-era frică de ce-ar putea să mi se întâmple mie. Mama mea îmbătrânea, se lăbărta și se dilua, se alungea și se deforma și mie mi-era frică de imaginea asta a degradării. Un picuț cam trist, un pic cam meditativ, dar învățasem de mult să nu mă mai gândesc și să preîntâmpin orice posibilă reflecție cu o chemare la ordine acuzatoare, ca și cum ar fi greșit cu ceva.

Reproșurile se adunau într-un torent și începeau să curgă la vale numai și numai pentru a nu recunoaște față de nimeni, cu-atât mai puțin față de ea, că mi-era frică. Mereu am avut în minte imaginea unor indivizi văzuți ici și colo pe străzi, a unor sub-oameni care-mi aminteau de ceea ce aș fi putut eu fi. Proiectam trecutul lor în prezentul sau în viitorul meu și rezultatul final era un sac de cârpe și sticle goale târât undeva într-un ungher de bloc, sau și mai bine, pe o bancă din parc, un sac pe care se putea pune capul și din care, la nevoie, se puteau scoate niște arătări de material de înfășurat în jurul corpului. Sacoșele aceastea mă duceau tot timpul cu gândul la Moș Crăciun, un Moș Crăciun fără casă, părăsit de nevastă, de copii, de Dumnezeu, de lume, până și de reni, și hrănit câteva milenii cu un biberon de vodcă. Ca și desaga lui Moșu', pungile informe și invariabil gri, puteau să dea la iveală toate minunile pământului: pijamale în dungi maronii și albe, rupte și pătate de sânge închegat, pieptene rămas cu un dinte stingher, hârtii de toate formele, mărimile și culorile, o papetărie întreagă, mâncare (în special bucățele de salam aproape mucegăit și coltuțe groase de pâine uscată și murdară), sticle, sticluțe și sticloaște, butelcuțe, cutiuțe, petice de material sau bucăți de stofă și, lucrul care mă înspăimânta cel mai tare, hârtiuțe, carnețele, calendare, agende, caiete, toate scribite până în cele mai mărunte colțuri, uneori scrise și peste alte rânduri, cu alte culori, mai apăsat, mai ușor, în funcție de destinație și de moment. Plasele enorme, copia pidosnică a cornului abundenței erau nelipsite și molipsitoare. Cel puțin pentru mine, care nu făceam altceva toată ziua decât să visez la ce-aș putea face.

Iar posibilitatea de a începe lucrurile pe care mi le doream ținea de imposibilitatea de-a alege. Cu cât mă visam făcând mai multe lucruri, știind și creând, cu-atât mai abitur nu făceam nimic, încercând să mă hotărâsc pe care dintre

proiecte să-l realizez primul. Așa că pentru mine, moartea și decreștitudinea erau asociate cu imposibilitatea de-a mai face ceva, cu lipsa de timp, cu incapacitatea de-a mai desfășura lungul șir al presupuselor activități către un viitor fără de sfârșit. Trăiam fiecare moment cu conștiința acută a unui sfârșit probabil al tuturor posibilităților, iar mama nu făcea decât să-mi confirme bănuiala și să-mi întărească angoasa. A, totul avea să se termine cândva, nu se știe când, iar acest sfârșit ar putea să mă prindă pe mine cu pantalonii în vine, cu o carte pe genunchi și cu un castel în nori în fața ochilor.

Acum trebuie să recunosc, faptul că sunase de trei ori nu-mi producea nici o plăcere, însă, pe de altă parte îmi dorisem ca el să sune, să sune iar și iar, să țină degetul apăsat în butonul soneriei și să-l uite acolo până la amortire. Îmi dorisem de mai multe ori de-a lungul săptămânii ca el să vină. Și pentru mine era o noutate să mă cuprindă o dorință atât de sălbatică de-a mă întâlni cu o altă persoană de același sex cu mine (în special cu el), dar, coborând scările, mi-am dat seama că tânjisem după prezența lui toată săptămâna. Vocea nu prea caldă, figura meditativă și chinuită, cu nasul strâmbat înspre stânga și cu sprâncenele reunindu-se ascendent deasupra lui și, în plus, efeminarea vizibilă, mi-l făcuseră antipatic de la prima vedere. Reușisem să mă mai obișnuiesc cu el, dar niciodată să trec peste un anumit prag. Nu puteam spune că-l cunosc. Dar despre cine aș putea spune cu mâna pe inimă : "îl cunosc !" ? Restaurantul în fața căruia ne văzuserăm pentru prima oară nu ne lăsa să-l apreciem pentru altceva decât pentru faptul că era "al nostru". "Noi", cei câțiva care formam cercul de "Filozofie și hermeneutică vizuală" ne ciondăneam deseori în adăpostul cald și "îmbătător" al prețurilor foarte mici, și al spațiului așijderea, ce ne dădea impresia că îl umplem și îl "posedăm".

"El" fu întrezărit în ovalul unei reclame ce orna vitrina mândrului stabiliment și chemat la masa noastră de un amic-conviv, dar nu răspunse la apel decât prin gesturi fățâite care mimau bizar ideea unei poșete pierdute pe undeva prin vecinătate și a imposibilității urmării îndemnului de-a ne însoți înăuntrul. Dispariția lui a antrenat un val de răsete și chicoteli, ba chiar hohote în toată regula. Ne-am îmbrăcat în grabă și-am plătit, ieșind în speranța unei distracții de zile mari. Trotuarele pustii făceau strada pe care mai zumzăia din când în când câte o mașină să pară nesfârșită, pierzându-se în ceasul veștejit în mijlocul pieței. Era frig. Aalergat spre noi învărtindu-și brațele în lături și aruncând năvăș din copite în dreapta și în stânga. Fața prelungă, strânsă brusc într-un fular încolăcit temeinic până în bărbie aducea cu o banană răscopărtă. Până și culoarea chipului îi dădea dureri de dinți. Așa se face că, din primul moment, pe lângă râsul sănătos de mai înainte, m-a apucat o dorință nestăvilă de-a deșerta lângă un copăcel toate cele opt pahare de vin, laolaltă cu cele cincisute de bere din seara respectivă."Cercul de filosofie și

hermeneutică vizuală" aprecia de o mie de ori mai mult claritatea și calitatea imaginilor și-a mesajului lor prin transparența unduoasă a sticlei ciocnite la nivelul privirii. Tot la fel cum eu, coborând a zecea treaptă a scării mele, ajuns aproape de palierul dintre etaje, ștergeam cu mânăci minții ce mai rămăsese din acest portret atât de puțin măgulitor pentru a-mi concentra speranțele în holograma așteptată din fața ușii pe care aveam s-o deschid.

Oare de ce nu ajunsesem să-l plac până acum ? Ne cunoșteam de destulă vreme, chiar de prea multă. Și cu toate astea, graba cu care alergam în întâmpinarea lui, bucuria cu care m-am gândit că a venit ar fi trebuit să-mi spună ceva. Să-mi spună ce, mai exact? Ce așteptam de la el ? Să mă reconforteze, să mă îmbărbăteze, să mă lase să cred că gândim la fel, sau să mă facă să înțeleg că suntem diferiți ? Aveam nevoie de prezența lui ca să-mi fac acea idee potrivită despre mine, aveam nevoie de gândurile lui ca să gândesc eu însumi ceva în mintea mea altfel ocupată cu tot soiul de lucruri incerte. Mă simțeam dator să îi pun din când în când chipul meu foarte aproape de ochi pentru ca să poată să se privească în el. Unde nasul meu era drept al lui o cotea spre stânga, unde sprâncenele mele se despărțeau hotărâte, ale lui se încălecau îngroșându-se, unde ochii mei se acopereau cu poșghița ploapelor cu gene lungi, infinit de lungi și dragi, ai lui se-nchideau scurt cu o crusută indistinctă cu fire de păr mici și rare, eu eram perfect, el era un monstru, eu un Adonis, el un gurguile păzindu-și secretele prin înspăimântare. Și dacă nu avea dreptate, dacă era invers ?

M-am oprit brusc, zgâlțâit de șoc pe ultima treaptă a etajului întâi. Pe măsură ce-mi reveneam în simțiri, pe măsură ce-mi simțeam mușchii, întâi pe cei ai degetelor, pe urmă pe cei ai gambelor și în sfârșit pe toți ceilalți m-a cuprins o stare de bine, o lejeritate fără seamăn, o ușurătate indescriptibilă ce răsărea din străfundurile ființei mele. Celulele mele moarte au luat-o la sănatoasă, iar cele vii au strigat din toate piepturile : Uraa! Renașterea este un lucru de seamă, cu totul și cu totul ales dacă se petrece pe ultima treaptă a etajului întâi-treapta Revelației ! Un picior după altul m-au purtat până la baza scării, cu aproximativ trei pași despărțindu-mă de ușa de la intrare. Trei pași, șase bătăi de inimă, două respirații.

Ușa mea de la intrare e o ușă ca toate celelalte, cu toate acestea are o particularitate anume care o face să nu fie decât ca jumătate, sau poate un sfert, sau mai puțin din celelalte uși din lume : nu se deschide din exterior, nu are clanță decât pe interior, așa că, după ce-am pășit afară în întâmpinarea prietenului mult-dorit, o rafală de vânt spontană era cât pe ce să-mi prindă degetele în ușă. M-am întors pe călcâie și am sunat :

O dată, de două ori, de trei ori .

DREAM THEATER (When Day & Dream Unite)

În pauza ce a urmat primului act, am fost invitat politicos spre culise. Sunt un pictor destul de apreciat și nu mă miram că vreunul dintre actori, sau poate regizorul, ținea să mă cunoască personal.

-Interesantă piesă; și o scenografie deosebită, am spus, mai mult pentru a întrerupe tăcerea stânjenitoare, în drum spre una dintre camerele actorilor.

-Mulțumesc. Am ajuns, și nu avem prea mult timp la dispoziție.

Se deschise o ușă, și pășii înăuntru. O femeie între două vârste, îmbrăcată într-o rochie lungă, albastră, îmi înmânează o foaie cu doar câteva cuvinte aproape indescifrabile.

-Acesta este rolul tău.

-Nu înțeleg nimic, am spus.

-Perfect, îmi răspunde femeia. Orice logică ar fi fost în acest caz dezavantajoasă.

Fără să mă îmbrâncească, doi bărbați mă însoțiră pe un culoar îngust prin spatele scenei.

-Dar asta nu-i decât o glumă proastă. Eu nu sunt actor, și n-am jucat în viața mea într-o piesă de teatru însă știam că protestul meu era total inutil.

-Exact asta era și ideea, îmi spuse liniștitor unul dintre cei doi însoțitori. În curând va suna clopoțelul și cortina se va ridica; nu trebuie decât să te porți normal. Atât doar: îți interzic să părăsești scena.

Reflectoarele puternice îndreptate asupra mea mă împiedică să văd spectatori. Asta e bine, gândesc. Mă voi purta normal și voi face abstracție de faptul că atâtea perechi de ochi se holbează continuu la mine. În stânga este o masă veche, neagră, de lemn, cu două scaune în dreptul ei. Pe unul dintre ele stă așezată Hannah (de unde știu cum o cheamă?... îmi aduc aminte: mi-a spus femeia în albastru; iar eu va trebui să interpretez rolul soțului Hannei). E tânără și destul de crispată. Scrie aproape tremurând la lumina unei lumânări mari, fixată într-un sfeșnic de aramă. Când îmi simte prezența, ascunde epistola și începe să-mi vorbească pe un ton cât se poate de teatral: *Doamne, ce vară! Ce nopți insuportabile! Dar unde-ai fost, dragule? Mă îmbrățișează și îmi șoptește tremurat: Ai grijă de mine. Te implor, nu-i lăsa să-mi facă rău!* Apoi, desprinzându-se, mă trage spre masă, reluându-și tonul profesional. *Tocmai mă întrebam când ai să vii. Așteptăm musafiri în seara asta dragule! Ai uitat?!*

Mă așez pe unul dintre scaune și îmi aprind o țigară. În același moment, în scenă intră Alfred (da, despre Alfred este vorba, amantul Hannei mi se spusese în culise) la braț cu doamna în albastru. Hannah tresări *Ai grijă de mine! Te implor nu-i lăsa să-mi facă rău!* însă își reveni imediat: *Ce plăcere! Intrați! Vă așteptam! Chiar acum a sosit și Paul; sunt sigură că ar fi regretat dacă nu ajungea la timp.*

Cei trei rămân în picioare, vorbind

între ei. Nu-i mai aud. Vreau să mă ridic. Să plec pur și simplu. Ce puteau să-mi facă?... Nu eram cu nimic obligat față de nici unul dintre acei oameni. Sau puteam să încurc actorii cu replici nepotrivite, să le stric tot spectacolul, dar nici asta n-am făcut-o. *Ai grijă de mine! Te implor nu-i lăsa să-mi facă rău!* Cuvintele ei îmi reveneau obsesiv în minte. Ori era un complot colectiv și urmăreau să-și bată joc de mine cu orice preț, ori replica asta nu făcea parte din piesă și-mi era adresată numai mie. Îmi aprind cea de-a doua țigară, apoi cea de-a treia, și cea de-a patra, mulțumit că pot sta acolo, fără să fac nimic, trecând probabil neobservat. După un timp, doamna în albastru se apropie de masă și se așează în fața mea pe celălalt scaun.

-Paul, pari puțin absent seara asta. Ai auzit despre conflictul cu Argentina?

-Bineînțeles! O intervenție deosebit de eficientă. Specific britanic.

-Da, așa cred și eu, îmi răspunde lady Cathrine.

-Continuăm să discutăm politică mai bine de zece minute, uitând de Alfred și de Hannah, uitând aproape și de public. Reflectoarele mă ajutau în continuare.

Cortina coborâ și am fost condus spre o altă cameră mică din spatele scenei.

-Excelent! Ai jucat excelent! Bea! și îmi întinse un pahar cu scotch. O să ai nevoie pentru actul III.

-Actul III? întreb.

-Până și hazardul are regulile lui. Nici noi nu ne așteptam, însă indolența ta ne-a obligat. Ca actor, ai fost superb, ca personaj execrabil. Cum ți-ai putut neglija în așa hal soția?! Dar nu vreau să mai spun nimic. Uite-ți rolul și-mi întinse o hârtie asemănătoare primei; detaliile îți aparțin.

În mintea mea și cu ajutorul whisky-ului, se clarificase totul. Finalul! Hannah trebuia să moară. Cu siguranță că eu eram cel care trebuia să o omoare și aveam sentimentul că asta nu avea să mai fie doar un joc actoricesc. Făceam tot posibilul pentru a schimba deznodământul și spuneam doar replicile la care actorii în treacă țel spus: turbați de furie se așteptau cel mai puțin.

Cortina coborâ și mă trezii împins spre o ieșire din spate, apoi înghiontit afară, căzut în zapada moale, amestecată cu noroi. Am rămas câteva clipe nemișcat, îmi puneam tot felul de întrebări al căror unic răspuns era fumul țigării pe care tocmai mi-o aprinsesem. Îmi revin și mă ridic. Aud pași fără nume. Ocolesc teatrul și intru prin față, așa cum făcusem cu mai puțin de două ore în urmă. Găsesc un scaun liber în spatele sălii și mă așez. Fusesem înlocuit cu un alt actor care nu-mi semăna cât-și de puțin, fapt care părea în ochii spectatorilor cel mai firesc lucru în putință și care pe mine mă intriga la culme. Scenele erau cursive, iar Hannah avea în curând să fie ucisă, din gelozie, de soțul ei, Paul.

Trei morți

Jack Crookback era un tip din clasele afară de avar. Locuia în Bentford, foarte aproape de pădure și nu avea nici un prieten. Singura persoană cu care mai schimba din când în când câteva cuvinte și uneori și câteva lovituri zdravene de pumni era vecinul și vrăjmașul său de moarte, Bill Armsteed, care, spunea Jack, se așezase pe un pământ muncit de el cu mult înainte ca Bill să fi părăsit casa și familia sa din Luton pentru a se muta în Brentford cu scoțianca lui pistruiată, cu pieptul uriaș, care miroase mai mereu a sudoare, însă care îi făcea viața mai plăcută. În fiecare dimineață, în zori, Jack se ducea în pădure și tăia lemne pentru a le vinde apoi prin sat, umblând din poartă în poartă după un traseu de acum bine cunoscut.

Era spre sfârșitul celui de-al 15-lea veac. Superstițiile se înmulțeau și previziunile deveneau tot mai sumbre, iar bătrânii nu mai conteneau prin a proroci că s-a zis cu lumea asta plină de păcate și de nedreptăți. Doar execuțiile din Piața Publică mai descreșteau frunțile oamenilor și dădeau o speranță că ceea ce era inevitabil poate fi amânat, că prin pedepsirea nelegiuitorilor ordinea se va restabili și Domnul își va face milă de păcătoșii care se căiesc.

Într-o după-amiază, abia întors după vânzarea lemnului, Jack îi găsi în curte pe cei doi nepoți ai săi, băieții lui frate-său Clegg care locuia tocmai în Grimsby.

-Tata a murit, unchiu' Jack. A murit acum vreo două săptămâni, și ultima lui vrere a fost să mergem la tine și să-ți zicem să vii la Grimsby, să vinzi casa și pământul, și cu banii luați să ne ții și pe noi vreo trei-patru ani pân-om crește și-om fi buni de muncă.

-Fir-aș al dracului! Nici nu mă gândeam c-o da peste mine o asemenea baftă!

A doua zi, de dimineață, au plecat toți trei din Bentford intrând în pădure. „E o scurtătură” le-a spus Jack nepoților și era adevărat că nimeni altul nu cunoștea acele locuri mai bine ca tăietorul de lemne. Când au ajuns într-un loc pe unde nimeni nu mai trecuse de când era acolo pădurea - iar pădurea era acolo cu mult înainte ca vreun om să se stabilească în ceea ce avea a se numi într-un final Brentford - Jack Crookback scoase toporul și le despica țeasta celor doi nepoți ai săi, cu aceeași dibăcie cu care în fiecare zi, de mulți ani încoace, la ora aceea, când soarele tocmai răsărea, despica, fluierând, lemne. A îngropat cele două trupuri nu prea mari, și-a lepădat cămașa plină de sânge și și-a continuat drumul spre Grimsby. Drumul a durat destul de mult, căci Jack n-avea bani să-și cumpere un cal, și mergea pe jos, cu traista de mâncare în spate, cu mâinile în buzunare, fluierând un cântec despre soarele care în Bentford răsare mai frumos decât oriunde altundeva în Anglia.

(continuare în pagina 12)

Trei morți

Între timp, în Bentford, oamenii băgară de seamă că ceva se întâmplase cu Jack, care de peste zece ani nu lipsise nici o zi din fața caselor unde aducea lemne, cu hainele lui rupte și murdare, cu părul năclăit de sudoare, fața arsă de soare, și cu privirea lui întunecată și fixă, fără să spună niciodată o vorbă, anunțându-și prezența prin trei bătaii în poartă cu muchea toporului, luând banii și azvârlind lemnele în curte, plecând tăcut și întorcându-se a doua zi, cam la aceeași oră cu aceleași gesturi cu aceeași privire întunecată.

Șeriful Forrester, responsabil cu ordinea în Bentford, fiind anunțat de dispariția lui Jack Crookback, se interesează dacă omul avea dușmani, trimise după Bill Armsteed, îl arestă, îl judecă și îl condamnă la moarte prin decapitare în Piața Publică, în prima zi a lunii următoare.

Jack ajunse în Grimsby, vându casa și pământul răposatului său frate, își cumpără un cal și porni spre casă făcându-și planuri că de-acum n-o să mai fie nevoit să taie lemne în fiecare dimineață, deși se obișnuise, și-i plăcea să fie singur în pădure, cu toporul și cu gândurile lui. Mai erau câteva zile până la execuția lui Bill, însă Jack nu se grăbi după sosirea sa să iasă în pădure sau în altă parte, iar calul îl vânduse într-alt sat chiar înainte să ajungă acasă. Trecură trei zile și Jack începu deja să se plictisească. Nu-i plăceau oamenii, însă în acea zi, auzind atâta ggomot venind dinspre Piața Publică, își îmbracă hainele cele noi și o porni într-acolo. Ajunse tocmai când vecinul său, Bill Armsteed, era pregătit pentru execuție. Călăul, care îl știa pe Jack opri execuția; îl luă pe tăietorul de lemne, și merse împreună cu el și cu Bill la judecătorul care semnase sentința la moarte a acestuia din urmă, pentru a raporta că se făcuse o confuzie și că Jack Crookback nu era mort.

Judecătorul îi privi gânditor pe cei trei, păstra un moment de tăcere, apoi urmă:

-Ed Little, călău al orașului Bentford, aflat în slujba regelui, te condamn la moarte pentru că nu ai dus la îndeplinire un ordin dat în numele Majestății Sale. Securea!

-Bill Armsteed, pe noi nu ne interesează dreptatea sau adevărul, ci ordinea. Nu putem crea un precedent: o hotărâre regală este întotdeauna justă și irevocabilă. Vei fi executat azi în baza hotărârii deja luate. Nu poți să spui că nu ai fost judecat.

-Jack Crookback... te condamn la moarte pentru că din cauza ta vor muri azi Ed Little și Bill Armsteed, doi oameni complet nevinovați.

Mîinile pe marginea mesei s-au lungit degetele s-au subțiat

mîinile pe marginea mesei s-au lungit degetele s-au subțiat
ca firele de păianjen
s-au răsucit împrejurul ei cu grijă și încordare
merg cu privirea asta în mîini, brează, pe linoleul lucios
pe linoleu ligheane verzi și albastre în care se lăfăie cocă și carne tocată
și eu alunec așa prin încăperi feliicit trecătorii
de sub geam
dar nu înțeleg gesturile astea cu valurile astea de palme
sub care s-a strecurat miezul zilei

palmele mele întind rujul pe gură
fața se deschide a veselie pînă la cangrenă și ei sunt veseli
pentru că lumea e mare și încape multă
și multe picioarele care merg încoace și încolo
pînă unde îmi vine să strig și știu că ei nu aud
dar se mișcă așa pentru că sunt în toiul exercițiului
exersează toată moartea apoi se opresc o clipă pe bordură, respiră
că de-acum viața e un fleac ca și cum n-ar mai fi
cum îi mor șobolanului întîii ochii apoi înțepenesc ghearele
dar tot mai zvîcnește ceva în el
și ei zvîcnesc în spatele geamului și picioarele zvîcnesc
înainte și înapoi
cu fețele lor încrezătoare, încrezătoare și eu în spatele geamului
continui să frămînt coca în lighean
zîmbesc cu subînțeles pieptul se umflă din cînd în cînd
apoi îngăduitoare deschid ferestrele și viața se întinde dintr-o parte în alta
craniile se apropie cu duioșie creierul circulă de la un capăt la altul

asa le-a zis prima oară și apoi a continuat

asa le-a zis prima oară și apoi a continuat
a prins să țîrșească picioarele ea a continuat să aștepte cu palmele larg desfăcute
ca la manifestație și i s-a dat steagul
să fluture cu el pînă se satură.
și-a dezlipit ochii și a continuat să se miște prin mulțime
cum se mișca în beznă căci era primul drum pe care îl făcea singură
până atunci celelalte drumuri se mișcau de la sine
cu tunuri mari și paradă..în spatele lor străzile micuțe
pe care se împrăștia cite cineva și unde sufletul ieșea pe gură
la salutul de dimineață.era mult suflet acolo, departe, pe străzile albe.
avioane mari, mari păsări de pradă stăteau liniștite la mîngîiat pe bot
cum stă tanti aneta cînd deschide dimineața fereastra la vînt.
era un hangar, o hală pusă de-a dreptul în fața oricărui pas.și lîngă el
un mc donald ca o creastă de cal cam nepotrivit în peisaj.și cum
se făcea o strălucire de nu mai știai unde ești și apoi
ziua se mai strîngea,hangarul se resorbea,avioanele își roteau cozile
pînă la înșurubare
mașinile se unduiau în sine pînă la mașinile de jucărie
și tîrgul aducea din ce în ce mai bine cu o gravură.
pe străzile terne prinsese să plouă încet și subțire
ca un glas de fată care bocește într-un tablou de grigorescu.

dacă îmi trec palmele peste corp corpul se subțiază

dacă îmi trec palmele peste corp corpul se subțiază
zeci de palme îmi trec deasupra capului cu doar două mîini
încercînd să stau trează.în oraș sărbătorile s-au închis.de fapt
încă nu au început.încă nu a început febra plăcută
care-mi ține ochii deschiși în cap.o să ne legănăm spre centru și-o să punem
ligheane sub tablourile din expoziții să curgă
alcooolul și sîngele.
e bine,e aer curat..mai jos, la subsol într-un club stau femeile noastre și se
consumă în gol
una pe alta sau una în spatele alteia în șir indian.
bărbații neliniștiți amestecă fața de masă, o mototolesc, se-ndură
să tragă un zîmbet celor din jur.apoi reiau mișcarea.
fața de masă se strînge în pumni.un colț de masă se dezgolește umil și stingher.
apoi e iar acoperit.iar dezgolit. ca și cum s-ar întoarce ochii unei păsări pe dos
și iar pe față și iar pe dos